

Çanakkale Kent Konseyi

ÇANAKKALE ve BÖLGESİ ÇEVRE SORUNLARI

Çevre Meclisi
Kasım 2016 - Çanakkale

Çanakkale Kent Konseyi Yayınları : 41

Çanakkale Kent Konseyi
Çevre Meclisi

“Çanakkale ve Bölgesi Çevre Sorunları” Raporu,
Çanakkale Kent Konseyi'nin 5.06.2015 tarihli Genel Kurulu'nda
görüşülerek onaylanmış ve
Temmuz 2015 Belediye Meclisi toplantısında sunulmuştur.

Çanakkale Kent Konseyi Yayınları: 41
“Çanakkale ve Bölgesi Sorunları”
Kasım 2016

ISBN: 978-9944-5681-6-6

Yayına Hazırlayanlar
Ali Aydın Çalıdağ
Alper Usta
Muhammet Şapçı
Saim Yavuz

Kapak Fotoğrafi
Murat Kiray

Kapak Tasarımı
Bülent Kaşıkçı

Baskı-Cilt

Tel.: 0286 222 0 275 Fax: 0286 222 0 276
Namikkemal M. Arap İbrahim Paşa Cd. No.82 Çanakkale
emekform@hotmail.com

Çanakkale Kent Konseyi
Kemalpaşa Mahallesi Mersin Dede Sokak No.21 Çanakkale
Tel.: 0286 213 71 63 – Fax: 0286 217 73 09
canakkalekentkonseyi@gmail.com
www.canakkalekentkonseyi.org

Çanakkale ve Bölgesi Çevre Sorunları

Çevre Meclisi

BOĞAZIMIZA KADAR KÖPRÜ İSTİYORUZ!

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Belediyesi Tarafından Desteklenmektedir.

Önsöz

Yıl 2000. Birleşmiş Milletler New York Binyıl Zirvesi'nde Binyıl Kalkınma Hedefleri Bildirisi, üye 192 ülke tarafından 2015'e kadar yerine getirilmek üzere imzalanır. Binyıl Kalkınma Hedefleri'nde 8 madde vardır. Bunlardan 7. Madde “**Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması, Sürdürülebilir Kalkınma ilkelerinin ulusal politika ve programlarla bütünleştirilmesi; çevresel kaynaklar kaybının kazanıma dönüştürülmesi, sağlıklı içme suyuna ulaşamayan nüfusun yarı yarıya azaltılması**”nı hedeflemektedir, ama;

Dünya bu hedeflere ulaşmada başarılı olamamış, 2015'te hedefe tutturulamamıştır.

Yıl 2015. Birleşmiş Milletler'in üye ülkeleri bu kez, Binyıl Kalkınma Hedefleri'ni takip edecek olan Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde, 2030 yılına kadar enerji, sanayileşme ve iklim değişikliği ile ilgili konuları da kapsayan 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefini kabul etmiştir.

Hedefler içerisindeki 6. ve 7. maddeler, “Çevre”yle ilgilidir.

6. Madde “**Herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetimin güvence altına alınması**”nı hedefler. Bu hedefe uygun olarak, güvenilir ve erişilebilir içme suyuna herkesin eşit biçimde 2030'a kadar erişebilmesi; 2030'a kadar kirliliği azaltarak, çöp boşaltmayı ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, artırılmamış atık su oranını yarıya indirerek, geri dönüşümü ve tekrar kullanımı artırarak su kalitesini yükseltilmesi; 2020'ye kadar dağları, ormanları, sulak alanları, nehirleri ve gölleri kapsayan su ekosistemlerinin korunması ve eski hallerine döndürülmesi, sağlanacaktır.

7.madde ise “**Herkes için erişilebilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerji sağlanması ve güvence altına alınması**”nı hedeflemektedir. Bu hedefe uygun olarak 2030'a kadar uygun fiyatlı, güvenilir ve modern enerji hizmetlerine erişimin sağlanması; yenilenebilir enerjinin küresel enerji kaynakları içindeki payının artırılması ve 2030'a kadar küresel enerji verimliliği ilerleme oranının iki katına çıkarılması, sağlanmış olacaktır.

2030'da Dünya bu hedeflere ulaşmada ne kadar başarılı oldu; yaşayanlar görecektir.

Yıl 2015. Çanakkale bir yandan termik santraller, bir yandan da Kazdağları'nda siyanürle metalik maden arama ve işletilmesi tehlikesiyle karşı karşıyadır. Hayır; karşı karşıya değil bizatihi tehlikeyi yaşamaya başlamıştır Çanakkale.

Doğal çevreyi suyuyla, toprağıyla, havasıyla tamamen bozacak ve bölgeyi yaşanmayacak hale getirecek Termik Santral işletmeleri ki, sayısı 14 olarak biliniyor ve şimdiden 3'ü faal haldedir. Kazdağları'nda da başta altın olmak üzere 30'a yakın maden arama faaliyetlerinden 2'si işletme çalışmalarına başlamış bulunmaktadır.

Bu süreçte her türlü uyarıyı yapan, sorumlu yurttaş girişimleri, platformlar ve çevre örgütleri ile siyasetçiler mahkemelere kadar müracaat etmelerine rağmen, hükümet bu çabaları, uyarıları dikkate almayarak bölgenin felakete sürüklenmesine müdahale etmeyip, aksine destekleyerek ortak olurken, Çevre Meclisi'nin önderliğinde bütün çevre aktörlerinin katılımıyla artık yapılması gereken tek birşey kalmıştır Nasrettin hocanın torunlarına; mizahla anlatmak.

İşte bu rapor, Çanakkale Kent Konseyi Genel Kurulu'nda “güle oynaya” görüşülerek oy birliğiyle kabul edilmiş ve “meftanın” üzerine bir de “göbek” atıldığıının belgesi olmuştur.

Saim Yavuz
Çanakkale Kent Konseyi Başkanı

“Çanakkale ve Bölgesi Çevre Sorunları” Raporu
Çalışma Grubu

Ali Aydın Çalıdağ *Avukat-Çevre Meclisi Başkanı*
Aysel Uzun *Zirve Dağcılık ve GSK Derneği*
Aytekin Er *Çevre Meclisi*
Doç.Dr.Coşkun Bakar *ÇOMÜ*
Hasan Türkoğlu *Çevre Meclisi*
Hicri Nalbant *Ziraat Mühendisi*
İbrahim Gül *Çevre Meclisi*
Prof.Dr.Kenan Kaynaş *ÇOMÜ*
Seçkin Sağlam *Olay Gazetesi*
Muhammet Şapçı *Çevre Meclisi*
Prof.Dr.Telat Koç *ÇOMÜ*
Prof.Dr.Türker Savaş *ÇOMÜ*
Ünsal Önder *Orman Bölge Müdürlüğü*
Çanakkale Halk Sağlığı Md.
Çanakkale Meteoroloji Md.
Çanakkale Tabip Odası
Çanakkale Ziraat Mühendisleri Odası

ÇANAKKALE KENT KONSEYİ ÇEVRE MECLİSİ “ÇANAKKALE VE BÖLGESİ ÇEVRE SORUNLARI” DEĞERLENDİRMESİ

ÖZET RAPOR

Çan 18 Mart Termik Santralının 2000 yılında temellerinin atılmasıyla Çanakkale termik santraller ile tanışmış, daha sonra İÇDAŞ Bekirli Termik Santralı'yla bu tanışıklık artmıştır. Peki nedir termik santral, çevre üzerindeki etkileri nelerdir, hava, deniz, tarım, hayvancılık ve en önemlisi insan hayatı üzerinde ne gibi etkileri vardır?

Termik santral, fosil yakıtlar (kömür, fuel-oil, doğalgaz) yakılarak mekanik enerji elde edilen ve mekanik enerjinin de elektrik enerjisine çevrildiği sistemlerdir. Büyük bir termik santralin kömür tüketimi günde 5 bin tonu aşmaktadır. Termik santralde soğutma için su kullanılmakta olup, örneklemek gerekirse; 600 megawattlık bir termik santralin soğutma için saniyede 22 metreküp suya ihtiyacı vardır. Bu da günlük 1.900.800 metreküp su demektir. Bandırma' dan Lapseki Adatepe köyüne kadar 17 bin MW gücünde yatırım plânlandığı gözönüne alındığında, günlük kullanılacak su miktarı 53 milyon 856 bin metreküp olacaktır. Adana Yumurtalık'ta kurulu bulunan Sugözü termik santrali 1020 megawatt gücündedir ve bu termik santralin ısınmış olarak denize geri verdiği soğutma suları nedeniyle İskenderun körfezinin su sıcaklığı 3 yılda 3 derece yükselmiştir. Yukarıda bölgemiz için verilen rakamlar göz önüne alınırsa Çanakkale ve çevresinde yaşanacak değişimlerin daha büyük olacağı açıktır.

"Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği"ne göre santralin soğutmasında kullanılan deniz suyu asgari 1300 metre uzaklıkta ve 20 metre derinlikte denize deşarj edilmesi gerekirken, kontrolden yoksun şirketler buna asla uymamakta, kıyıda 400-500 metre mesafede ve 12 metrede deşarj etmektedirler. Isınmış, küllü, pis sıcak suyun denize verilmesi ile balık türleri yok olmakta, deniz ekosistemi tahrip olmaktadır. (Yumurtalık'ta da aynen böyle olmuştur.)

Termik santraller soğutma, buhar elde etme ve temizleme gibi çeşitli amaçlarla su kullanmakta ve tüm bu işlemler sonucunda tonlarca atık su oluşturmaktadırlar

Bu kirletme gerçekleşirse, denize girilemeyecek, asit yağmurları nedeniyle tarımsal üretim %70 azalacak, küresel ısınma hızlanacak, bölge halkının sağlığı bozulacak, kanser, astım, erken ve sakat doğum (hayvanlarda da), nefes darlığı, kalp hastalıkları hızla artacaktır.

Termik santrallerin yaratacağı bu olumsuz etkiler ile uğraşırken,

**BİR ÇANAKKALE İSTERİZ BOĞAZI SIYANÜR,
• DAĞLARI TERMİK KOKAN**

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Belediyesi Tarafından Desteklenmektedir

Çanakkale; Ağı Dağı ve Kazdağları Yöresinde yürütülen Metalik (Altın) Madenciliği faaliyetleriyle yeni bir çevre katliamıyla karşı karşıya kalmıştır. Bölgede, taşaron yerli firmalar üzerinden faaliyet gösterecek Kanada ve Amerika menşeli altın kartelleri madenciliğin en saldırgan ve zararlı türü olan siyanürle ayrıştırma yöntemini kullanacak olup, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanan resmi ÇED raporlarından elde edilen bilgilere göre bölgede kullanılacak SİYANÜR miktarı yaklaşık 400 bin ton olacaktır.

Siyanür kullanılarak altın üretilirken, işlenen cevherde bulunan, kurşun, çinko, sülfür, demir oksit gibi toprak, su ve havayı kirlletici ağır metaller de açığa çıkacaktır. Balıkesir Balya'da halen devam ettiği gibi, siyanürle altın aranması; Çanakkale ve Kazdağları kaynaklı suları kullanan tüm yörede, madenci şirketler bölgeyi terk ettikten yüzlerce yıl sonra da bölge halkını zehirlemeye, başta kanser olmak üzere birçok tedavisi zor ve imkânsız hastalıkların kol gezdiği; insanların gelmekten ve yaşamaktan imtina ettiği bir felaket bölgesi haline getirecektir. Çanakkale'nin ilk kirlenen yeri ise kentimizin tek su kaynağı olan ATİK HİSAR BARAJI olacaktır.

1/100.000'lik Çevre Düzeni Plânı ile bölgeye taşınacak kirli ağır sanayi, boğaz köprüsü ve bağlantı yolları, taş ocakları, çimento fabrikaları, HES'ler ve diğer doğa düşmanı faaliyetler de bu saldırıya eklendiğinde, Çanakkale'nin çevresiyle birlikte sonuçlarını yaşamaya başladığı ve gelecekte daha da derin, geri döndürülmez kayıp ve sorunlarla karşı karşıya olduğu çok açıktır.

DEĞERLENDİRME VE ÖNERİ

Çanakkale ve çevresini olumsuz etkileyecek tüm girişimlere karşı çevrenin korunarak sürdürülebilir bir yaşantının sağlanması, kentin hak ve hukukunun korunması, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi ve Avrupa Kentli Hakları Bildirgesi'yle de güvence altına alınmış olmasına rağmen, bölgemizde Termik santral yapım ve işletme faaliyetleri; Kazdağları'nı topoğrafik yapısını, bitki örtüsünü mahvederek bölgenin ekolojik dengesini bozacak siyanürle ayrıştırma yöntemiyle yapılacak altın ve metalik madencilik faaliyetleri, hiçbir hak ve hukuk tanınmaksızın hâlâ sürdürülmektedir.

Durum değerlendirildiğinde;

Kentlerimizin, köylerimizin oralarda yaşayan insanlar tarafından yaratıldığını ve oraların aynı zamanda yerel ve küresel çevreye saygılı, sürdürülebilir bir yaşantıya sahip kentler ve köyler olmasını öneriyor ve istiyoruz.

Bu isteğimiz sonucudur ki, kentlerimizin ve vatandaşların karşı

karşıya kaldığı, çevreyi yok edecek, sadece bölgemizde değil küresel anlamda da olumsuz sonuçlar doğuracak girişimlere bu kaygıyla karşı çıkıyoruz ve bunu paylaşıyoruz.

- Köylerde ve çevreye olumsuz etki edecek çalışmaların yapıldığı yerlerde, halkı bilgilendirme toplantıları yapılmış;
- ÇED toplantılarını yaptırmama ya da yapılan ÇED toplantılarında halkın itirazlarının tutanaklara geçirilmesi sağlanmış;
- ÇED yapılmamasına ya da itiraz edildiği halde ÇED raporlarının onaylanmasınakarşı davalar açılmış, açılan davaların hepsi de kazanılmış olmasına rağmen;

sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, belediyelerin, yöre sakinlerinin ve duyarlı vatandaşların; çevreyi, doğayı, kentini, kısacası yaşamın bütününe savunma ve kollama bilincinin ve varlığının dikkate alınmadığı;

halkın itirazlarını ve mahkeme kararlarını uygulamakla yükümlü olan idareler ve idareciler; hiçbir şey olmamış gibi, termik santral yapımları ve maden arama işlerinin sürdürülmesine seyirci kalarak görevlerini de yapmadığı;

yaşanılanlardan ve gelinen durumdan açıkça görülmektedir.

Sonuç olarak;

“Kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak..... Kentin hak ve hukukunun korunması, çevreye duyarlılık” Kent Konseyleri'nin temel ilkelerinden olup, bu çerçevede bölgemizde sürdürülmekte olan ve kentimizi yakından ilgilendiren ve etkileyecek olan Çevre düşmanı girişim ve uygulamalara ve aymazlığa ilişkin yapılacak tek bir “iş” kaldığı ortaya çıkmıştır:

Sadece bu bölgedekilerle yetinmeyip, ülkemizin her köşesinde yapılmakta ve yapılacak olan termik ve nükleer santraller-HES'ler-madencilik faaliyetleri gibi “öldürücü” işletmeleri ve yatırımları Çanakkale'ye davet etmek ve hep beraber oynamaktır.

- * Canımız ciğerimiz termik; her köşe başına isterik
- * Akkuyu, Sinop, İğneada sana yazık, nükleere Çanakkale lâyık
- * 100.yılda en az 100 termik istiyoruz.
- * Kazdağı dümdüz olsun üstüne toplu konut dolsun
- * Termikler diyarı Çanakkale geçilmez
- * Siyanüre canımız feda
- * Nükleerimiz, termiğimiz, siyanürümüz engellenemez
- * Boğazımıza kadar köprü istiyoruz
- * Getirin, özgür Çanakkalemizde termikler, nükleerler, özgür

özgür tütürsün...

diyerek ve “oyunarak”, konuyu genel kurulumuzun görüşlerine ve kararına sunarız.

Çanakkale Kent Konseyi Çevre Meclisi Yürütme Kurulu

**ÖLMEDEN ÖNCE BİR YUDUM SİYANÜR VE NÜKLEERİ
BİZE LÂYIK GÖRMEYENLER UTANSIN**

Çanakkale Kent Komitesi Çanakkale Belediyası Tarafından Desteklenmektedir.

ÇANAKKALE KENT KONSEYİ GENEL KURUL TUTANAĞI (42)

Toplantı tarihi: 5 Haziran 2015 – 19.00

Yer: Çağlar Kaynak Basketbol Sahası

Gündem: Çevre Meclisi Raporu'nun görüşülmesi.

Görüşme:

Fadıl Kurt ve Ogün Kırılıoğlu'nun divan üyeliği yaptığı genel kurul toplantısını Kent Konseyi Başkanı Saim Yavuz açtı. Kısa bir konuşmadan sonra Çevre Raporu'nu sunmak üzere, Çevre Meclisi Başkanı Ali Aydın Çalıdağ'a söz verdi.

Ali Çalıdağ Çevre Raporu'nu sundu (Ekte). Rapor sunuşundan sonra toplantıya katılanlar raporla ilgili görüşlerini söylediler.

Hanife (teyze) **Dörtbaş**(Evciler köyü): Kazdağlarındaki maden aramaları ile termik santrallerin yaşamlarını çok yakından etkileyeceğini, şimdiden ziraat faaliyetlerinde şimdiden sıkıntılar yaşadıklarını, bölgelerinde termik santral istemediklerini ve bunun için ellerinden ne geliyorsa yapacaklarını söyledi.

Ekrem Gürel(DSP): Raporun üstüne söylenecek sözü olmadığını, önerilerin ironik olmasını yerinde buldu ve “belki ilgililer bunu anlar”, dedi.

Bülent Özüren(Kurşunlu köyü): Konunun herkesi ilgilendirdiğini, çevreye saldıranlara karşı köylülere destek olan çevre platformuna ve destekleyenlere teşekkür etti.

Coşkun Bakar(Tabip Odası): “Bölgede yapılacak olan santraller ve madencilik faaliyetleri hekimlerin işini çoğaltacak ve onlara yeni kazançlar sağlayacaktır. Bu yanılla iyi bişeydir!” dedi. “Hastalıkların artmasıyla hastaneler yetmeyecek, yeni hastaneler açılacaktır. Mesela, kanserle ilgili çok vaka olacağından dolayı buradaki bir hastane sırf kanserle ilgilenecek ve bu konuda meşhur olacaktır! Dışardan da yeni hastalar gelecektir!” diyen Bakar, Kordonda boğazın kıyısına konulan, ışık gösterisi yapan demir yığının “görgüsüzlük abidesi” olduğunu da söylemiştir. “Boğazın kendi başına bir güzelliği var ve o bize yeter. Buradan bu demir yığını kaldırılmalıdır ve bu karar alınarak ilgililere iletilmelidir.” dedi.

Hieri Nalbant(İda Der.): Yapılmak istenen bütün termik santrallere karşı davalar açıldığını ve hepsini kazandıklarını, “buna rağmen santralciler ve altıncılar işlerine devam ediyorlar”, dedi. “Onlarla işbirliği içinde olan bir devlet var”, dedi.

Mehmet Dağışmaz(İHD): Bölgeye yapılan yatırımlar kalkınma adı

altında pazarlanıyor ve Çanakkalenin çok yakın bir zamanda 1,5 milyon nüfus olacağını söylendiğini, söyledi.

Kalkınmanın ve nüfusun köylerden olması gerektiğini, bütün nüfusu Çanakkale'ye toplayan kalkınmacı anlayışların yanlış olduğunu söyledi.

Prof.Dr.Türker Savaş(Ziraat M.Odası): “Termikler sayesinde bölgemizde yakında, iki başlı ve 4 ayaklı tavuklar ve hayvanları görmek mümkün olacaktır. Bu nedenle destekliyorum!” dedi.

Prof.Dr.Kenan Kaynaş(ÇOMÜ): “37 yıllık meslek hayatımda güzel ve iyi tarım olması için uğraştım. Termik santrallerin kurulmasıyla bunu başarabileceğimizi düşünüyorum. Özel ürünler yetiştirebiliriz termik santraller ve siyanürlü madencilik faaliyetleri sayesinde. Mesela Altın elma, siyanürlü domates gibi bölgemize has sebze meyve türlerini geliştirebilir ve dünyada dikkat çekeriz!” dedi.

Evren Kızıoğlu(Cevatpaşa Mah. Muhtarı): “Termikler sayesinde kışın da boğazda yüzebileceğiz demektir!. Böylece Çanakkale'de 4 mevsim denize girilecek ve turizm canlanacaktır! Rapora ilave edilmesini öneriyorum!” dedi.

Hasan Sami Er(Gazeteci): “Yapılacak bir şey kalmadığına göre, artık oynamak gerekir” dedi ve bir fıkra anlatarak, herkesi, yöneticilerin tutumlarına karşı oynamaya davet etti.

(Müzik eşliğinde, toplantı katılımcıları oynar.)

Toplantıda başka söz alan ve oynayan kalmayınca hazırlanacak olan çevre raporu, önerilerin de ilave edilmesi suretiyle oylamaya sunuldu ve rapor oy birliğiyle kabul edildi. Toplantı sona erdi.

Saim Yavuz
Başkan

İ.Ogün Kırhoğlu
Divan Üyesi

Fadıl Kurt
Divan Üyesi

Atikhisar Barajı (Çanakkale) Su Toplama Havzası ve Sulama Alanlarının Sürdürülebilir Kullanımı

Prof. Dr. Telat Koç

Çanakkale ve yakın çevresi tarih boyunca insanlığın ilgisini çekmiş bir alandır. Bu nedenle Çanakkale kenti ile yakın çevresinde kültürel birikim ve buna bağlı olarak doğal kaynak kullanımı fazladır. Doğal ve sosyal kaynakların kullanımında taşıma kapasitelerinin dikkate alınmaması beraberinde çevre sorunlarına neden olmakta ve bu durum beraberinde kaynakların kullanılamaz hale gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenle dünyada ve Türkiye'de kaynakların kullanım şekilleri sorgulanır olmuştur. Doğal ve sosyal kaynakların kullanımı ile planlamasında güncellenen bir başka yaklaşımda kaynak kullanımı konusuna havzaları esas alan yaklaşımdır. Bu yaklaşımlardan hareketle Çanakkale kenti ve yakın çevresini kapsayacak şekilde Atikhisar Barajı su toplama ve sulama alanı çalışılmıştır. Araştırmanın temel amacı aşağıda sıralanan üç madde ile özetlenmiştir:

1. Araştırma alanını oluşturan havza bileşenlerinin özellikleri belirlenerek potansiyeli ve bundan hareketle taşıma kapasitesi hakkında öngörü oluşturulması.
2. Araştırma alanında kaynak kullanımı konusundaki başlıca sorunların belirlenmesi.
3. Akarsu havzalarının sürdürülebilir kullanımı için çalışma modeli geliştirilmesi.

Araştırma alanının yersistemi bileşenlerinin hepsini barındırması, yersisteminin çok bileşenli/değişkenli olması ve çalışma sınırları olarak havza sınırlarının esas alınması çalışmanın kapsamı genişletmiştir. Bu nedenle çalışmanın genel sonuçlarının verilmesi sırasında ilgili bölümlerde belirtilen sonuçların tekrarlanması yerine başlangıçta belirtilen üç temel amaç kapsamında değerlendirme yapılması yöntemi benimsendi.

Araştırma alanı yersistemi bileşenlerinin hepsinin birden bulunduğu, doğal ve sosyal özellikler açısından geçiş alanı olmasından (doğal ve sosyal) kaynaklanan çeşitlilik ve zenginliğin görüldüğü bir alandır. Atikhisar Barajı su toplama ve sulama alanı potansiyeli ve taşıma kapasitesiyle ilgili olarak belirlenen durum ve öneriler aşağıda sıralanmıştır:

**BİR ÇANAKKALE İSTERİZ BOĞAZI SIYANÜR,
DAĞLARI TERMİK KOKAN**

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Belediyesi tarafından desteklenmektedir.

Durum

1. Ulaşılabilen kaynaklardan yapılan değerlendirmede doğal ve sosyal kaynak çeşitliliğinin fazla olduğu belirlendi.
2. Araştırma alanını oluşturan yersistemi bileşenleri ile ilgili güncel araştırmalar yeterli bulunmadı.
3. Araştırma alınıyla ilgili çalışmalarda; veri/bilgi tabanı eksikliği ile bu alanda çalışanlar arasındaki iletişim sorunları nedeniyle birbirinden habersizce tekrarlanan ve belli bir standardın olmaması nedeniyle birbirinin sonuçlarını kullanamayan çalışmalar saptandı.
4. Yersisteminin bir bütün olarak ele alınması ve bileşenlerinin taşıma kapasitelerinin belirlenmesi çalışmalarının yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Öneriler

1. Araştırma alanı yersisteminin bir parçası olarak algılanıp havza olarak incelenmelidir.
2. Güncel, birbiriyle iletişim içinde, birbirinin eksikliğini tamamlayan fakat tekrara düşmeyen, ulusal ve uluslararası ölçütleri karşılayan çalışmalar yürütülmelidir.

Atikhisar Barajı su toplama ve sulama alanındaki güncel kaynak kullanımından doğan pek çok sorun bulunmaktadır. Araştırma alanında kaynak kullanımıyla ilgili durum ve öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

Durum

1. Karar verme sürecinde bilimsel veriler temel belirleyici olmamaktadır.
2. Arazi kullanımı sırasında kayaç ve tektonizma özelliklerine dikkat edilmemektedir.
3. Araştırma alanının yerçekli özelliklerinden kaynaklanan eğim, yükselti, bakı, heyelan, konum gibi durumları arazi kullanımı sırasında dikkate alınmamaktadır.
4. Araştırma alanında yer alan kıyı kaynaklarının sürdürülebilir kullanılmadığı düşünülmektedir.
5. Çalışma sahasındaki planlama çalışmalarında iklim analizlerini dikkate alan bir yaklaşım belirlenmemiştir.
6. Toprak özellikleriyle ilgili veriler güncel değil ve bu duruma ek olarak arazi kullanımı sırasında toprak özelliklerine dikkat edilmemektedir.
7. Araştırma alanının su kaynaklarıyla ilgili çalışmalar yeterli değil ve bundan hareketle su kaynaklarının taşıma kapasitesi bilinmiyor.

8. Bitki ve hayvan potansiyeli yeterince bilinmiyor, bilindiği kadarına bile planlamada dikkat edilmiyor.

9. Araştırma alanında Çanakkale Boğazı, denizel ortam ve suyolu olarak potansiyel olmakla birlikte aynı zamanda deniz kazaları açısından da risk oluşturmaktadır.

10. Çanakkale, Kepez, Dardanos ve Güzelyalı hattında gelişen kentsel yerleşme araştırma alanı kaynakları üzerinde en önemli baskıyı oluşturuyor.

11. Araştırma alanının tek içme-kullanma suyu kaynağı olan Atikhisar Baraj gölü kaynakları yanlış ve aşırı kullanım baskısı altında.

12. Altın başta olmak üzere değişik madencilik etkinlikleri araştırma alanında sürdürülebilir kaynak kullanımı konusunda risk oluşturmaktadır.

13. Yerleşme alanları sulamaya açılmış araziler üzerine genişleyerek yanlış arazi kullanımına neden olmaktadır.

14. Atikhisar Baraj gölü koruma alanlarında yasal zorunluluklar yerine getirilmemektedir. Atikhisar Baraj gölünün bir içme suyu kaynağı olarak koruma planı olması gerekirken uygulamada böyle bir planlama çalışması belirlenmemiştir.

Öneriler

1. Bu çalışma Atikhisar Barajı su toplama ve sulama alanındaki bütün sorunları belirleme ve çözüm üretme iddiasında değildir, diğer taraftan olamaz. Bununla birlikte genel bir bakış niteliğinde giriş yapılmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılabilen bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla çalışma sahasında arazi kullanımına yönelik olarak yeni çalışmalara ihtiyaç vardır.

2. Arazi kullanımı kararları öncesinde ilgili sahaların ayrıntılı analizleri gerçekleştirilmeli.

Atikhisar Barajı Su Toplama Havzası'na özel sonuçlar:

Çalışmada; Atikhisar Baraj Gölü Havzası'nda Koruma, Orman, Çayır-mera, Tarım ve Yerleşme kullanımları için yöntemde belirtildiği gibi analiz, kapasite ve uygunluk haritaları oluşturulmuştur. Bu haritalar hazırlanırken baraj içme suyunun korunması ve sürdürülebilir kullanımı hedeflendiği için, yapılan değerlendirmeler sonucunda oluşturulan öneri alan kullanım haritasında sırasıyla; orman ve çayır-mera alanlarının en fazla yer kaplaması gerektiği belirlenmiştir.

Koruma Alanlarına İlişkin Öneriler

1. Koruma alanlarına ilişkin mevcut yasa ve yönetmeliklerden 5226 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre araştırma alanı içerisinde koruma altına alınmış tarihi alanlar bulunmaktadır. Bu nedenle bu alanların korunan alan kapsamında değerlendirilmesinin önünde yasal uygulamalar bakımından hiçbir engel bulunmamaktadır.

2. Koruma alanına dahil edilmiş bir diğer kullanım, baraj çevresini oluşturan 0-2000 m arası alanlardır. 2872 sayılı Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 5. maddesinde; Kıta içi su kaynaklarının mevcut kalitesinin kullanım alanları için gerekli kalite kriterlerine uygunluğunun tespitinin ve havza planının ilgili kurumların görüşünü alarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne yapılması esastır.

3. Kıta içi su kaynaklarının her türlü kullanım amacıyla korunması, kirlenmesinin önlenmesi ve kirlenmiş olan su kaynaklarının su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla havzanın özelliklerinin de dikkate alındığı bir havza koruma planı yapılması esastır. Yapılan havza koruma planı sonucunda uzun vadeli bir koruma programı ve koruma tedbirleri belirlenir. Bu yolla hazırlanacak koruyucu plana uyulması esastır.

4. Havza koruma planı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça yapılır ve/veya yaptırılır ibaresi yer almaktadır.

5. Bu kanundan yola çıkarak baraj çevresindeki koruma alanlarıyla (mutlak, kısa mesafeli, orta mesafeli ve uzun mesafeli) ilgili yönetmelik kapsamında kullanım tedbirleri, çalışmanın ilk kısmında verilen kanun ve yönetmelikler başlığı altında bulunan Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde açıklanmalı bir şekilde verilmiştir. Özetle bahsetmek gerekirse; özellikle 0-300m mutlak koruma alanında hiçbir beşeri faaliyete izin verilmezken, mevcut kullanım haritasına bakıldığında bu alanda tarım başta olmak üzere yerleşme faktörlerine rastlanmaktadır. Tarım alanlarının iptal edilememesi durumunda, yapılacak olan tarım faaliyetlerinin baraj suyuna zarar vermemesi amacıyla organik şekilde yapılması önerilmektedir. Yerleşme için ise bu alanda var olan yerleşmelerin çevre ve su kirliliğine neden olmayacak şekilde yerel yönetim tarafından tedbir alınması gerekmektedir.

6. Atikhisar Barajı su toplama havzasında güncel en önemli baskı altın madenciliğidir. Çanakkale kenti ve çevresinin içme ve kullanma su kaynağı olan Atikhisar barajı su toplama havzasında, hem yasal olarak hem de sağlık nedenleriyle, altın madenciliği etkinliğinin gerçekleştirilmemesi gerekir.

YAŞASIN, ÖLMEYEN ÖNCE "İSTİHDAM" OLACAGIZ

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Belediyesi Tarafından Desteklenmektedir.

17 D 1685

Orman Alanlarına İlişkin Öneriler

1. Çalışma alanında orman alanları azaldığı ve baraj çevresinde olabilecek en uygun kullanım olduğu için orman önemli bir kullanım olarak ön plana çıkmaktadır.

2. Orman alanlarının denetimsiz bir şekilde imara açılması, kaçak kesimlerin olması, tarımsal faaliyetler için açılarak tahrip edilmesi ve sebebi bilinmeyen veya ihmal sonucu oluşan yangınlar sonucunda, bu alanların giderek yok olmasına neden olmaktadır.

3. Yapılan analizler ve sorgulamalar sonucu güncel durumdaki orman alanlarının, orman alanı olarak kalmasının yanı sıra büyük oranda tarım ve yerleşme amaçlı olarak kullanılması da bu düşüncüyü desteklemektedir.

4. Bu sorunun ortadan kalkması için yasal düzenlemeleri uygulanmasının yanı sıra bölge halkının bilinçlendirilmesi de etkin çözümlerden birisidir.

Çayır-Mera Alanlarına İlişkin Öneriler

1. Çalışma alanında çok geniş bir yer kaplamasa da havzanın kullanım uygunluğu değerlendirildiğinde orman kadar önemli bir yere sahip olması gereken kullanımlardan birisidir. Hem erozyona karşı mücadelede hem de baraj alanına olumsuz etki edecek bir potansiyeli olmaması sebebiyle, çayır-mera kullanımı öncelikli olması gereken kullanımlardan birisini oluşturmaktadır.

2. Baraj ve yakın çevresinde kurulmuş olan yerleşmeler uygun değil olarak görülmektedir. Bunun da sebebi uzman görüşleri alınıp haritalar hazırlanırken, baraj ve çevresinin yerleşmeden uzak tutulması gerektiği değerlendirilmeye alınmasındandır.

Tarım Alanlarına İlişkin Öneriler

1. Planlama çalışmalarında ülkemizde arazi kabiliyet yetenek sınıfları için işlemeli tarıma I., II., III. sınıf topraklar elverişli iken, IV. sınıf topraklar kısıtlı işlemeli tarım alanı, V., VI. ve VII. sınıf topraklar otlak ve orman alanlarıdır.

2. Çalışma alanının AKKS'na bakıldığında tarıma elverişli olan I., II., III. ve IV. sınıf arazilerden sadece III. Sınıf araziler çok küçük bir alanda bulunmaktadır.

3. Çalışma alanının koruma alanı içerisinde kalan bölümünde, baraj suyuna zarar vermemesi gerekçesiyle Suni gübre ve tarım ilaçları kullanmamak şartıyla, hayvancılık ile ilgili yapılar hariç olmak üzere kontrollü otlatmaya ve diğer tarımsal faaliyetlere Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrol ve denetiminde izin verilir. Ayrıca erozyonu azaltıcı metodların uygulanması esastır, maddesi yer almaktadır.

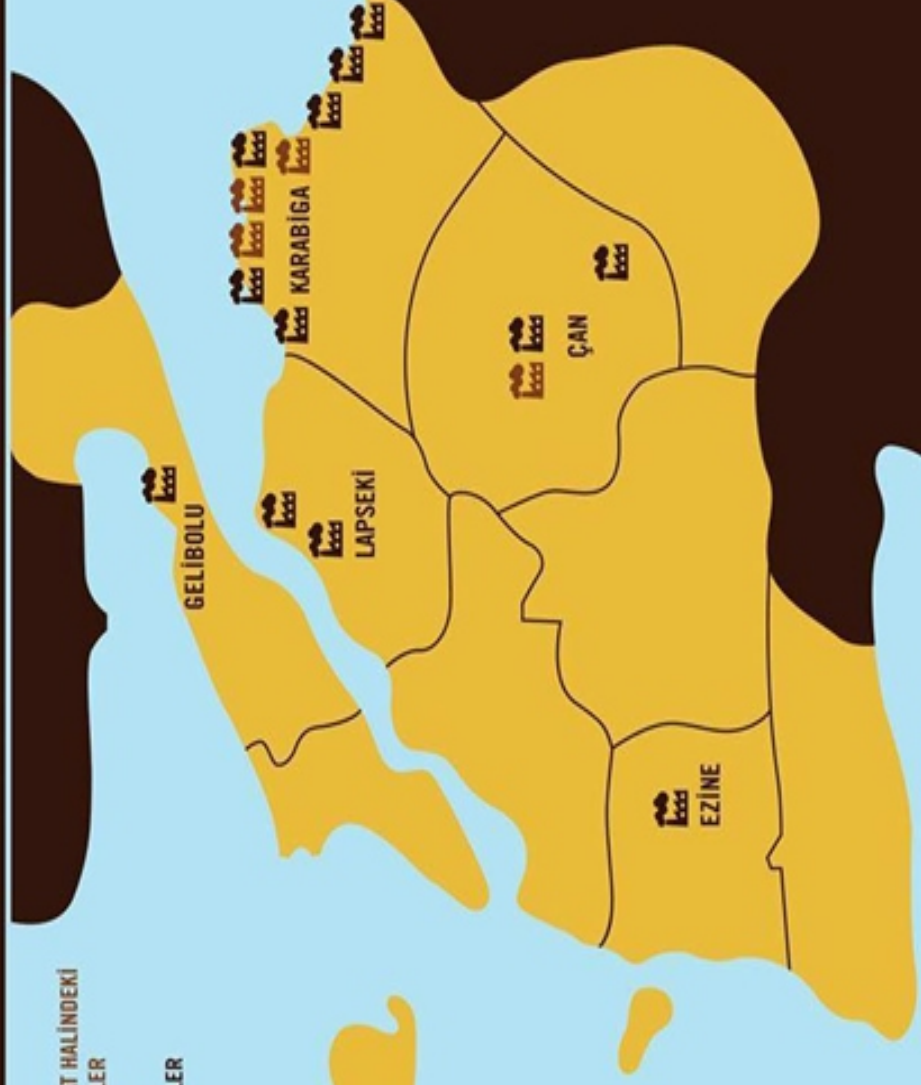
ÇANAKKALE TERMİK SANTRAL HARİTASI

AKTİF DURUMDAKİ VE İNŞAAT HALİNDEKİ
KÖMÜRLÜ TERMİK SANTRALLER

PROJE AŞAMASINDAKİ
KÖMÜRLÜ TERMİK SANTRALLER

Yerleşim Alanlarına İlişkin Öneriler

1. Çalışma alanında yerleşmeye uygun alanlarda var olan yerleşmelerin yanı sıra, sorun teşkil edecek alanlarda da yerleşimlere rastlanmaktadır. 2872 Sayılı Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 19. maddesine göre sadece uzun mesafeli koruma alanında yerleşmeye izin verilmektedir. Ancak bu alanda yerleşme kurulabilmesi için gerekli bir takım şartların yerine getirilmesi gerekir.

2. Çalışma alanında ise, barajın maksimum su seviyesinden itibaren yatay yönde 300 metre olarak belirlenen mutlak koruma alanı içerisinde yerleşim alanının bulunduğu belirlenmiştir.

3. Çalışma alanının baraj havzası olması nedeni ile baraja yakın alanlar oldukça önemli bir problem teşkil etmektedir. Var olan ve doğması olası problemlerin ortadan kalması için yerel yönetimlerin bu konuda büyük hassasiyet göstermesi gerekmektedir.

Yer sisteminde madde ve enerji döngülerinin havza ölçeğinde gerçekleşmesi nedeniyle havza planlarını gerektiği çalışmada içinde vurgulanmıştır. Araştırma alanında havza kullanımı ve planlaması çalışmalarına bakıldığında uygulanmakta olan bir plan belirlenmemiştir. Bu durum paralelinde havzaya özgü koşulları da dikkate alan bir planlama çalışması yoktur. Bundan hareketle araştırma alanı için havzaları dikkate alarak geliştirilen ve bütün tarafların da katılımıyla uygulanan havza planı çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Araştırma kapsamında Atikhisar Barajı su toplama ve sulama alanının sürdürülebilir kullanımıyla ilgili belirlemeler yapıp öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bütün bunlar, sulamaya karar veren çiftçiden kentsel yerleşmeye açılacak alanların kararını alan meclislere kadar karar vericilerin karar verirken bilimsel verileri kullanmaması durumunda işe yaramayacak çabalardır. Bu nedenle en önemli konu arazi kullanımı konusunda karar vericilerin bilimsel verilerden hareketle, sürdürülebilirliği dikkate alarak, katılımcı süreçlerle ve kaynakların hakça kullanımını amacıyla karar oluşturmalarıdır.

Çanakkale, termik santrallerin kıskacında

Mehmet Güler

Cihan Haber Ajansı Çanakkale Muhabiri

Çanakkale'nin Lapseki ilçesinden başlayarak Balıkesir'in Bandırma ilçesine kadar olan sahil bandında açılan termik santrallere yenileri ekleniyor. Çanakkale'de iki termik santrale daha Çevresel Etki Değerlendirmesi'nden (ÇED) olumlu rapor verildi. Şu anda dört termik santral faaliyet gösterirken inşaatı devam eden, ÇED süreci biten ve izin verilenlerle birlikte sayı 15'e çıkacak. Olumlu rapor verilen santrallerden biri, bölgenin oksijen deposu ve endemik bitki merkezi olan Kaz Dağları Milli Parkı sınırında yapılacak. Boğazı, Kaz Dağları ve yeşil alanları ile Çanakkale, doğası bozulmayan illerin başında geliyor. Sanayinin gelişmediği il, son zamanlarda termik santrallerin kıskacında. Çanakkale Boğazı boyunca Lapseki'den Bandırma'ya kadar olan sahil bandında birbiri ardına açılan termik santraller, şehrin geleceğini tehdit ediyor. Poyraz hakimiyetindeki Çanakkale, hem merkez hem de diğer bölgeleri itibarıyla termik santrallerin yol açacağı kirlilikten yoğun bir şekilde etkilenecek. Tarihi ve doğal değerlerinin yanı sıra tarım üretimiyle önemli bir yere sahip Çanakkale'nin, bu kirlilikle telafisi imkânsız zararlar göreceği ifade ediliyor. Termik santral kurmak için firmalar adeta sıraya girmiş durumda. Birçok firma, bölgede arazi bakarken bazıları başvurularını yaptı. Bölgede biri devlete ait olmak üzere dört termik santral şu anda faaliyet gösteriyor. Dört firmanın başvurusu da olumlu ÇED raporu aldı ve birisinin inşaat çalışması devam ediyor. Yedi firmanın yaptığı başvuru sonucu iki firmaya daha ÇED izni verildi.

Kaz Dağları Milli Parkı'na komşu santral

Yeni ÇED olumlu raporu verilen termik santrallerden biri, bölgenin oksijen deposu ve endemik bitki merkezi olan Kaz Dağları Milli Parkı sınırında yapılacak. Altın madeni şirketlerinin göz diktiği, köylülerin sondaj çalışmaları ve doğa talanına karşı yaşamı savunmak için direndiği Kaz Dağları'nda şimdi de termik santral tehlikesi başgösterdi. Taşzemin İnş. Madencilik Enerji Üretim San ve Tic. AŞ, Yenice ilçesine bağlı Çırpılar köyünde santral kurmak istiyor. "Çırpılar Termik Santrali, Kül Depolama Sahası, IR:60 Ruhsat Numaralı Kömür Saha, Kireçtaşı Ocağı ile Kıрма Eleme Tesisi" projesi için ÇED süreci başladı. Kurulu gücü 495 MW termik santral kül depolama alanı, kömür ve kireç taşı ocağının planlandığı yaklaşık bin hektarlık alan Çırpılar, Kovancı, Boynanlar, Suçtu ve Öğmen köyleri arasında kalıyor. Fıstık çamı, kızıl meşe ağaçları ve tarım arazileriyle kaplı ruhsat sahasının etrafında göletler, akarsular,

kuru dereler ve çok sayıda kuyu yer alıyor. Termik santralin soğutma suyu olarak, Gönen Barajı'na kadar uzanan bu havzadaki kaynaklar kullanılacak. Köylünün içme ve sulama suyu bitince yeni kuyular açılacak. Projenin ÇED başvuru dosyasında yer alan bilgilere göre Kaz Dağları'nın eşsiz doğasında, köylülerin yaşam alanlarının ve su kaynaklarının tam ortasında 25 yıl boyunca, açık ocak işletmeciliğiyle 65 milyon ton kömür çıkarılacak. Toprağı oyarak çıkarılan kömür, termik santralde yakıldığında yılda 1,5 milyon ton kül oluşacak. Yılda 465 bin ton cüruf, proje sahasındaki kül depolama alanında toplanacak. Kaz Dağları'nda hakim rüzgârların etkisiyle o küller Yenice'den Çanakkale'ye, Edremit Körfezi'ndeki zeytinliklerden Balıkesir'e kadar savrulacak.

Çanakkale Boğazı'na bir termik santral daha

Çanakkale Boğazı'nın Anadolu yakasındaki sahil kesimi, termik santral kurulması için en çok tercih edilen alanlar. Tamamı orman ve tarım arazileriyle kaplı bu sahil şeridi, termik santrallerle karacak. Lapseki'den Bandırma'ya kadar olan şeritte, şu anda üç termik santral çalışıyor. Bir santralin inşaatı devam ederken yeni bir tane kurulması için de ÇED raporu verildi. Lapseki'de Namal şirketi tarafından yeni bir termik santral başvurusu yapıldı. 1 milyar 500 milyon dolar bütçeyle hazırlanan başvuru dosyası için Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada, "Lapseki Papazbağı mevkiinde Namal Elektrik Üretim AŞ tarafından yapılması planlanan Namal Entegre Termik Santrali projesi ile ilgili olarak bakanlığımıza sunulan ÇED başvuru dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 8. maddesi doğrultusunda incelenmiş ve uygun bulunmuş olup projeye ilişkin ÇED süreci başlamıştır." denildi. Üretim faaliyeti sırasında saatte 320 ton, yılda ise 2 milyon 560 bin ton kömür harcanacak. Denizden temin edilecek soğutma suyu, tekrar denize deşarj edilecek. 40 ay sürecek inşaat aşamasının ardından projenin ekonomik ömrünün 30 yıl olduğu öğrenildi. Termik santrallerin en çok kurulmak istendiği yer ise Biga ilçesine bağlı Karabiga. Küçük bir tatil yeri olan bu deniz kenarındaki beldede üç termik santral kurulacak. Uzun süre tartışma konusu olan ve adı 17 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonlarında geçen Mehmet Cengiz'in ortağı olduğu Cenal Elektrik Üretim AŞ'nin santral inşaatı devam ediyor. (20.05.2015)

“Termik santraller bizi nasıl hasta ediyor?”

*Türk Tabipleri Birliği, Çevre için Hekimler Derneği,
İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanları Derneği, Türkiye Solunum
Araştırmaları Derneği ve Türk Torak Derneği`nin destek ve katkıları ile
yayınlanan ve 20 Mayıs günü sonuçlarını kamuoyu ile paylaşılan
“Ödenmeyen Sağlık Faturası - Türkiye`de Kömürlü Termik Santraller
Bizi Nasıl Hasta Ediyor?” başlıklı rapordan...*

Türk Tabipleri Birliği, Çevre için Hekimler Derneği, İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanları Derneği, Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği ve Türk Torak Derneği`nin destek ve katkıları ile yayınlanan rapor, hava kirliliğinin sağlık etkileri ile ilgili güncel bilimsel kanıtların bir derlemesini içeriyor. Raporda, Türkiye'deki kömürlü termik santrallerin HEAL tarafından yaptırılan sağlık etki değerlendirmesi çalışmasının sonuçları paylaşılıyor. Çalışma, bu santrallerden atmosfere salınan kirleticilere atfedilebilen sağlık maliyetlerini hesaplayan Türkiye için yapılmış ilk ekonomik değerlendirme olma özelliğini de taşıyor. Türkiye'de halk sağlığı için çaba harcayan saygın sağlıkçıların ve uzmanlık derneklerinin kömür ile ilgili endişelere de bu raporda yer veriliyor. Raporun, hekimlere, halk sağlığı uzmanlarına ve tüm sağlıkçılara, yerelde kömürlü termik santrallere karşı temiz hava hakkını savunan insanlara ve enerji alanında karar vericilere çalışmalarında katkı sunacağı ifade edildi.

Raporda neler var?

Sağlık maliyetlerinin sayısal olarak ortaya konması, Türkiye'nin kömürle çalışan termik santrallerini artırma planlarına dair endişeleri artırıyor. Yeni yapılan bir çalışmada, Türkiye'deki mevcut kömür santrallerinin yol açtığı hava kirliliğinin halk sağlığı üzerindeki maliyeti nicel olarak hesaplandı. Çalışmanın sonuçlarını paylaşan raporda, kömürle çalışan yaklaşık 80 yeni termik santral yapımına ilişkin yatırım planlarının neden büyük bir endişe kaynağı olduğu da gözler önüne seriliyor. Konuyla ilgili olarak; “Türkiye'de elektrik üretimi için kömür yakılmasından kaynaklanan hava kirliliği hâlihazırda erken ölümlere, kronik akciğer hastalıklarına ve kalp sorunlarına yol açıyor ve sağlık alanında yaklaşık 3,6 milyar Avro'ya varan bir maliyet getiriyor.

Fosil yakıtlardan uzaklaşmak hem binlerce yaşam kurtaracak, hem de halk sağlığı üzerinde olumlu etkilere yol açacaktır. Avrupalı ve Türkiyeli sağlıkçılar, Türkiye'nin, kömür kullanımından vazgeçerek halk sağlığını koruma ve karbon emisyonlarını azaltma yolunda ciddi adımlar

MADENCİLER:
LÜTFEN KAZDAĞINI
YERLE BİR EDİNİZ,
UFKUMUZU AÇINIZ

1 BOĞAZ KÖPRÜSÜ
ÇANAKKALE'YE
YAKIŞMAZ EN AZ
4 İSTİYORUZ

ÇANAKKALE'NİN
ALTINI ÜSTÜNE
GETİRİN !

ALTIN HIZMA
MÜLAYİM YUR BELİNE
KAZMAYI

DUR YOLCU!
ALTINA BASIPTA
GEÇME!

atan ülkeleri örnek alması gerektiğini ifade ediyor. Sağlık ve Çevre Birliği HEAL tarafından yayımlanan yeni bir rapora göre, Türkiye'deki kömür yakıtlı termik santrallerin kapasitesinin önümüzdeki dört yıl içinde ikiye katlanması planlanmakta ve bu kapasite artışının hâlihazırda zaten çok yüksek olan sağlık maliyetlerini önemli ölçüde artırması beklenmektedir. “Ödenmeyen Sağlık Faturası – Türkiye'de kömürlü termik santraller bizi nasıl hasta ediyor?” başlıklı raporda ilk kez Türkiye'deki kömürle çalışan mevcut santrallerin halk sağlığı üzerindeki maliyetine ilişkin sayısal veriler ve ekonomik analiz sonuçları sunuluyor. Kömür santrallerinin yol açtığı hava kirliliğine maruz kalmakla ilişkilendirilen erken ölümlerin, kronik akciğer hastalıklarının ve kalp sorunlarının raporlandığı çalışmada, bu sağlık etkilerinin yılda toplam 3,6 milyar Avro'ya (veya 10,72 milyar TL) varan bir maliyet getirdiği belirtiliyor.

Rapor, Türkiye'deki hekimlerin yüzde 80'inin temsil eden Türk Tabipleri Birliği ile Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, Türk Toraks Derneği, Türk Solunum Araştırmaları Derneği, İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanları Derneği ve Çevre için Hekimler Derneği'nin işbirliği ile yayımlandı. Türkiye'deki hekimler ve sağlık alanında çalışan uzmanlık dernekleri, insan sağlığının ve iklimin korunması için Türkiye'nin kömüre dönüş sürecinin tersine çevrilmesi gerektiğini ifade ediyor.

Raporun önsözünü yazan Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Bayazıt İlhan'a göre, “Kömürle çalışan bir termik santral her yıl binlerce ton tehlikeli hava kirleticisi maddeyi atmosfere salıyor. Bu kirleticiler en az 40 yıllık bir ortalama ömre sahip. 80'in üzerinde yeni santral yapılması yolundaki planlar, kömürün solunum ve kalp damar sağlığına yaptığı olumsuz etkilerin onlarca yıl daha devam edeceği anlamına gelmektedir. Böylesi bir sağlıksız gelecekte kaçınmamız gerekiyor. Hükümeti, bu kirli ve miadını doldurmuş enerji kaynağını bir an önce terk etmeye çağırıyoruz. Kömürden elektrik üretimi, ülkenin zaten ciddi düzeydeki hava kirliliği sorununa daha da fazla katkıda bulunuyor” bilgileri paylaşıldı.

**HES'LERE
YES BE YA!**

**SIYANÜRSÜZ
SAADET
OLMUZ!**

**TERMİĞİ
OLMAYANIN
YARINI OLMUZ**

**CUMHURİYET
MEVDANI DA KAZIN
ALTINLARI KAZANIN**

**ÇANAKKALE;
ÇALTIN SIYANÜR,
ÜSTÜN TERMİK OLSUN**

**MARMARIS
SIYANÜR
ALMAYI
İSTİYORUZ**

**KAZAĞINI
KAZSINLAR
SIYANÜR
İNLER**

**YAP BİR ÇED,
SIYANÜRLÜ
OLSUN**

**ÇANAKKALE
ÇEDİNİZE
İRBAN OLSUN**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**100 TL'ER
100 TL'ER
100 TL'ER**

**EN
EFES
GEÇ**

“Kömürlü Termik Santrallerin Sağlık Etkileri”

Prof.Dr. Kayıhan Pala

*Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Bursa Tabip Odası Çevre Komisyonu Üyesi*

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Bursa Tabip Odası Çevre Komisyonu Üyesi Prof. Dr. Kayıhan Pala; “Kömürlü Termik Santrallerin Sağlık Etkileri” isimli broşür ile termik santrallerin etkileri noktasında önemli bilgilere ve uyarıları yer veriyor. Pala'nın broşürü dünyanın, Türkiye'nin birçok kenti gibi Çanakkale'yi de yakından ilgilendiriyor. Broşürden bazı bilgileri burada paylaşıyoruz.

Termik santraller, iklim değişikliklerine yol açıyor

Sanayileşmenin başlamasından bu yana, çoğunlukla karbon dioksitten oluşan endüstrinin yol açtığı sera gazlarının artan emisyonları nedeniyle yerkürenin enerji dengesi değişmektedir. Son iki yüz yıldan bu yana karbon dioksit birikiminden dolayı, atmosferde hapsolan kızılötesi radyasyon miktarı artmıştır. Bu artış aynı zamanda küresel sıcaklık artışı ile birlikte iklim değişikliklerine de yol açmaktadır. İklim değişikliğinin yol açtığı sağlık sorunları nedeniyle çocuklar, yaşlılar, kalp ve akciğer hastaları ile yoksul ve dezavantajlı kesimler daha büyük bir risk altındadır. Sanayileşme sonrasında son iki yüz yılda, kömür, petrol ve doğalgazın yakılması ve ormanlık alanların azalmasıyla birlikte atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu yüzde 40'ın üzerinde artmış bulunmaktadır.

Sera gazı emisyonlarının kaynağı; Termik santraller!

Kömür, dünya üzerinde en büyük kirlilik yaratan enerji kaynağı ve küresel karbondioksit (C02) emisyonlarının tek başına en büyük sorumlusudur. Tüm dünyada her yıl kömürlü termik santraller 11 milyar ton C02 salınımına neden olmaktadır. 2005 yılında bu miktar fosil yakıt kaynaklı tüm karbondioksit salınımlarının yüzde 41'i anlamına geliyordu. Eğer yeni termik santral planları aynen devam ederse kömür kaynaklı C02 salınımları 2030 yılına kadar yüzde 60 oranında artış gösterecektir. Türkiye'de ise yapıldıkları takdirde ülkenin salınımlarını birkaç yılda yarı yarıya artıracak oranda termik santral planı mevcuttur. Kömürlü termik santraller, kömürün yakılmasından kaynaklanan yüksek miktarda hava kirleticisini havaya salmalarının yanı sıra, yüksek miktarda karbon dioksit salınımına da yol açarlar. ABD'de 2012 yılındaki sera gazı emisyonlarının yüzde 32'sinden elektrik santrallerinin sorumlu olduğu açıklanmıştır. Avrupa'da sera gazı emisyonlarının yüzde 20'sinden

kömürlü termik santrallerin sorumlu olduğu açıklanmaktadır. Kömürlü termik santraller, santral çevresinde yaşayanlarda rahatsızlanmaya, hastalanmaya ve ölümlere yol açan doğrudan sağlık etkilerinin yanında, küresel ısınma ve iklim değişikliklerine katkıları nedeniyle yaralanma, hastalanma ve ölümler gibi dolaylı sağlık etkilerinin oluşmasına da katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, başta ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere gelişmiş ülkeler kömürlü termik santraller ile ilgili önlemler almaya başlamış durumdadır.

Termik santrallerde “Su tüketimi ve su kirliliği”

Kömürle çalışan enerji santralleri üretim süreçlerinde büyük oranda su harcarlar ve bu nedenle göl, baraj, nehir, kuyu veya deniz gibi tesise yakın bir tedarik noktası bulundurmaları bu tür tesisler için gereklidir. Kömürlü termik santrallerin büyük miktarda su kullanması, hem tüketilen suyun miktarı, hem de üretim sürecinde ısınma/kirlenme yaşanması nedeniyle atık suyun arıtılması açısından tartışma konusudur. Kömürlü termik santrallerden 67 farklı hava kirleticisinin salındığı açıklanmaktadır. Bunların çoğunun kanserlere yol açma olasılığı ve sinir sistemine toksik etkileri nedeniyle beyin gelişimine hasar verebildikleri ve solunum sistemini olumsuz etkileyebildikleri bilinmektedir.

Havaya salınan cıva!

Termik santrallerden havaya salınan kirleticilerden cıvanın özel bir yeri vardır. Havaya salınmasının ardından cıva, özellikle yüzey sularına karışır ve organik formu olan metil-cıvaya dönüşerek balıklarda birikmeye başlar. İnsanlar bu cıva ile kirlenmiş suyu balıklar tükettiklerinde, cıvanın zehirli etkileriyle karşı karşıya kalırlar. Cıvaya maruz kalmak nedeniyle, yaklaşık olarak her doğurgan çağıdaki altı kadından birinin kanındaki cıva düzeyi güvenli sınırın üzerindedir ve 300 bin ile 600 bin arasındaki çocuğun cıva maruziyetine bağlı olarak ciddi nörolojik gelişim bozukluğu riski altında olduğu tahmin edilmektedir. Olası risk değerlendirme teknikleri kullanılarak yapılan bir analizde, termik santralden kaynaklanan kirliliğin yüzey sularındaki etkisi yüzünden termik santral çevresindeki alanlarda yaşayan balıklardaki metil-cıva düzeyinin iki katına çıktığı gösterilmiştir. Cıvanın insan sağlığı üzerindeki pek çok olumsuz etkisi bilinmektedir. İnsanlar cıvayı; yiyeceklerden, çevresel ve endüstriyel ortamlardaki karşılaşmalardan ve amalgam bileşiklerinden alırlar. Bazı mikroorganizmalar cıvayı daha zehirli bir hali olan metil-cıvaya dönüştürür. Bu bileşik, çevrede en çok karşılaşılan organik cıva bileşimidir ve besin zincirinde birikir. Cıvanın insanda birikmesi daha çok balık ve kabuklu deniz ürünleri tüketimi yoluyla olmaktadır. Sağlık hizmetlerinde kullanılan cıvalı ateş ölçerler ile

cıvalı tansiyon aletleri, cıvanın insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri yüzünden 2008 yılından itibaren gelişmiş ülkelerde terk edilmeye başlanmıştır. Gebe kadınların cıva maruziyeti sonucunda, bebeğin beyin ve sinir sistemi gelişiminin olumsuz etkilendiği bilimsel çalışmalarla gösterilmiştir. Çocuklarda cıvanın bilişsel düşünmeyi, belleği, dikkati ve dil becerilerini olumsuz etkilediği de bilinmektedir.

Atıklar

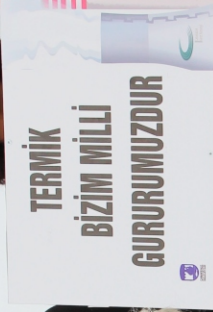
Kömürlü termik santraller açısından sağlıklı ilgili bir diğer sorun alanı, kömürün yakılması sonrasında ortaya çıkan atıkların oluşturduğu etkilerdir. Kömürlü termik santrallerin üretim sürecinde ortaya çıkan atıklar şöyle sıralanabilir: Uçucu kömür külleri, taban külü, cüruf ve kazan tozu, baca gazı kükürt arıtımından kaynaklanan katı formda kalsiyum bazlı reaksiyon atıkları ve saha içi atık su arıtımından kaynaklanan çamurlar. Kömürlü termik santrallerde, yakılan kömürün ve santralin özelliklerine göre değişen oranlarda kül çıkmaktadır. Türkiye`de TKİ tarafından sağlanan kömürden yüzde 19,8 ile en düşük, en yüksek yüzde 57,2 ile Soma termik santralında kül çıktığı açıklanmaktadır. Orhaneli termik santralında çıkan kül oranı yüzde 33,0`dır. Kömürlü termik santrallerden çıkan küller sağlık için son derece zararlıdır. Kömür küllerinin ırmaklara yayılması sonucunda yapılan ölçümlerde, başta arsenik olmak üzere pek çok ağır metal düzeyi izin verilebilen sınır değerlerin 150 kat üzerinde bulunmuştur. Kömür küllerine yakın alanlarda yaşayanlarda kanser görülme sıklığının arttığına ilişkin araştırma sonuçları durumun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Kömür küllerinin depolandığı alanlardan sızan sularda yapılan analizler başta arsenik olmak üzere, antimon, selenyum, baryum ve krom düzeylerinin içme suyu standartlarının kimi zaman 1800 kat üzerine çıkabildiğini göstermektedir.

Radyasyon oranı

Termik santral atıklarının etkileri sonucu, araştırma alanındaki yeraltı sularında sülfat miktarı da artmıştır. Yatağan Termik Santrali`nde ortaya çıkan kül ve cürufklar, toksik, iz element içerikleri nedeniyle çevresel açıdan büyük önem taşımaktadır. Kül ve cürufklar, toprak örtüsü ve yüzey sularının kirlenmesinin yanı sıra, yeraltı sularına ulaşması sebebiyle sağlık açısından tehdit edici sonuçlar yaratacaktır. Yatağan'ın 50 köyünün 34`ünde radyasyon miktarı insan sağlığının kabul edebileceği sınırın çok üzerinde, küllerin atıldığı bölgelerde ise 19 kat daha fazla bulunmuştur. Termik santrallerin kirlettiği yüzey suları, yalnızca bilimsel araştırma sonuçlarını gösteren makalelerde değil, resmi kurumların raporlarında da açıkça yazılmaktadır. Örneğin Orhaneli Çayı`nın bir

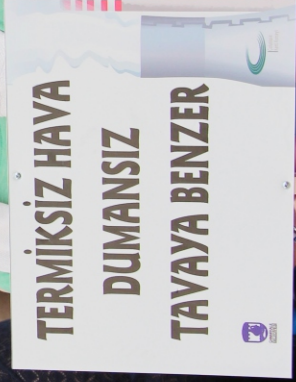
BIZZ, ALTININ
SIYANÜRÜNÜ DE,
ANINI DA

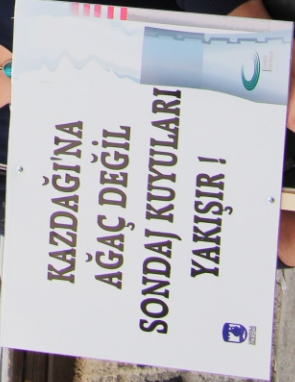
TERMİK
BİZİM MİLLİ
GURURUMUZDUR

AKKUYU
SANA YA
NÜKLEE
ÇANAKKAL

TERMİKSİZ HAVA
DUMANSIZ
TAVAYA BENZER

KAZDAĞI'NA
AĞAÇ DEĞİL
SONDAJ KUYULARI
YAKIŞIR !

HAYAL DEĞİL
GERÇEK OLSUN:
NARA YA DA
BİR TERMİK!

Linyit İşletmesinin kömür yıkama ünitesinin atık suları ile bir Termik Santralin atık sularını da alarak önemli ölçüde kirlendiği bilgisi, Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 2011 yılı Bursa İl Çevre Durum Raporu'nda yer almaktadır.

Termik santral çalışanları da etkileniyor

Kömürlü termik santraller başta santralde çalışanlar ve yakın çevresinde (15 kilometre yarıçapındaki alan) yaşayanlar olmak üzere halkın sağlığını olumsuz etkiler. Ancak araştırmalar, kömürlü termik santrallerin sağlık etkilerinin yalnızca yakın çevresinde yaşayanlarla sınırlı kalmadığını, kimi zaman yüzlerce kilometre uzaktaki insanların sağlığını da olumsuz etkileyebilme potansiyeli olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Termik santrallerin çevresinde yaşayanlarda sağlıkları en çok bozulmaya aday olan risk grupları çocuklar, yaşlılar, astım hastaları, süregen tıkaçıcı akciğer hastalığı (KOA) olanlar ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük insanlar olarak saptanmaktadır. Kömürlü termik santrallerin sağlık etkisi daha çok hava kirliliği nedeniyle özellikle solunum ve dolaşım sistemlerinde yol açtıkları rahatsızlıklar ve hastalıklarla ilişkili olarak gündeme getirilmektedir. Ancak termik santrallerin sağlıkla ilgili olumsuz etkisi bununla sınırlı değildir. Termik santral yakınlarındaki alanlarda yaşayan balıklarda cıva düzeyinin artması, arsenik maruziyetine bağlı melanom dışı cilt kanserlerinde gözlenen artış, termik santral çalışanlarında gözlenen sitogenetik hasar ve termik santral çevresinde erken doğumlarda görülen artış gibi etkiler termik santrallerin olumsuz sağlık etkilerinden bazılarıdır. Bilim literatüründe termik santrallerin sağlık etkileri ile ilgili çok sayıda araştırma bulunmaktadır. İsrail'de, termik santralden kaynaklanan hava kirliliğinin çocukların akciğer fonksiyonu gelişimini olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur.

Peki ya çocuklar?

Türkiye'de Seyitömer'de yapılan bir çalışmada, termik santralden kaynaklanan hava kirliliğinin -özellikle sigara içmeyenlerde- solunum fonksiyonlarını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur. Yine İsrail'de, termik santrale yakın (19 km alan içinde) yaşayan çocuklarda solunumla ilgili rahatsızlıklarda artış gösterilmiştir. Meksika'da termik santralin, santralin yakınında yaşayanlarda halk sağlığına ve ekonomiye olumsuz etkileri olduğu saptanmıştır. Tayland'da, termik santralden kaynaklanan hava kirliliğinin astımlı çocuklarda akciğer fonksiyonlarında azalmaya yol açtığı gösterilmiştir. Yine Tayland'da, termik santralden kaynaklanan hava kirliliğinin ölümleri ve solunum ve kalple ilgili sorunlar nedeniyle hastaneye yatışları arttırdığı gösterilmiştir. Slovakya'da yapılan bir çalışmada, idrarda ortanca arsenik değişiminin termik santralden

uzaklaştıkça azaldığı saptanmıştır. Bir başka deyişle termik santrale yakın yaşayanların idrarındaki arsenik yoğunluğu, santrale uzak yaşayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Aynı araştırmada, melanom dışı deri kanserlerinin görülme sıklığı da, bölgede yaşayanlara göre, termik santral çevresinde %21 daha yüksek olarak bulunmuştur. Melanom dışı deri kanserlerine etki eden önemli etmenlerden birisinin de arsenik olduğu bilindiği için, termik santral çevresinde melanom dışı deri kanserlerinin daha fazla görülmesiyle, termik santral nedeniyle 1950`den bu yana çevreye yayılan üç bin tonu aşkın arsenik arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Türkiye`de Afşin-Elbistan Termik Santrali çalışanlarında yapılan bir araştırmada, kontrol grubuna göre termik santral çalışanlarında sitogenetik hasar anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Bu sitogenetik hasarın kömür, toz ve gaz emisyonlarına bağlı çeşitli kimyasallara uzun süre maruz kalmanın birikimine bağlı olabileceği düşünülmektedir.

Yatağan en önemli örnek

Yapılan bir çalışmada, termik santralin çevresinde yaşayanlarda solunum fonksiyonları kontrol grubuna göre anlamlı derecede azalmış olarak bulunmuştur. Bunun santralin yarattığı hava kirliliğinin yol açtığı tıkayıcı akciğer hastalıklarının bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bilindiği gibi, Yatağan termik santralden kaynaklanan hava kirliliği nedeniyle uzun zamandır kamuoyunun gündeminde olan bir ilçemizdir. Yatağan termik santralının etkileri ile ilgili yapılan çalışmalar, santralin hem sağlık etkisini hem de çevre ile ilgili olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Türk Tabipleri Birliği`nin yaptığı bir araştırmaya göre solunum sistemi hastalıkları nedeniyle Yatağan Devlet Hastanesi`nde yatarak sağaltım gören hasta oranı, aynı hastalık grubu nedeniyle Muğla merkezindeki hastanelerde yatan hastalara oranla iki kat fazladır. Bronşit, astım ve amfizem grubu hastalıklar için bu oran üç kat fazla bulunmuştur. Santral ve madende çalışan yaklaşık 4.000 işçi ek risklere maruz kalmaktadır. Tayvan`da yapılan bir araştırmada, termik santrallerden kaynaklanan hava kirliliğinin termik santral çevresinde yaşayan gebe kadınlarda erken doğumların görülme sıklığını arttırdığı da bulunmuştur. Bursa`da Orhaneli`nde yürütülen bir araştırmanın sonucunda, Orhaneli Termik Santrali çevresinde yaşayanların, kontrol grubuna göre solunum fonksiyonlarında anlamlı derecede azalma olduğu saptanmıştır. Bacaya hakim rüzgar yönündeki santrale yakın köylerde solunum fonksiyonları daha fazla azalmıştır. Bu etkilenmenin sigara içmeyenleri daha yüksek düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarının kamuoyu ve yetkililer ile birkaç kez paylaşılmış olmasına karşın; bugün halen Bursa`ya yeni termik santraller

kurma uğraşı içerisinde olunması düşündürücüdür.

Hastalık saçıyor

Partikül maddelerin solunması sonucunda içerisinde astım atakları, akciğer dokusunda hasar, inme, kalp atakları ve erken ölümlerin de bulunduğu çok geniş bir yelpazede sağlık sorunlarının ortaya çıktığı bilinmektedir. ABD’de kömürlü termik santrallerden salınan partiküler maddelerin her yıl yaklaşık 24 bin erken ölümden sorumlu olduğu tahmin edilmektedir. Asit gazlar, cıva ve kükürt dioksit gibi kirleticiler kömürlü termik santral çevresinde yaşayan insanlarda etkilerini hemen göstermeye başlarlar. Bununla birlikte, dioksinler ve metaller gibi diğer kirleticiler kirlilik kaynağından daha uzaklara taşınabilirler. Bu kirleticilerin ince parçacıkları havada bir haftadan uzun süre kalabilir ve rüzgarlarla uzak yerleşim alanlarına taşınabilir. Bu nedenle kömürlü termik santrallerden salınan hava kirleticileri hem santral çevresinde yaşayanlar, hem de daha uzakta yaşayanların sağlığı açısından tehlikelidir. Kömürlü termik santrallerin, Avrupa Birliği ülkelerinde her yıl 18 bin 200 erken ölüme, 8 bin 500 yeni kronik bronşit olgusuna, 28 milyonun üzerinde alt solunum yolu hastalığı belirtisi gösteren olguya ve 4 milyonun üzerinde kayıp iş gününe yol açtığı öngörülmektedir. Kömürlü termik santraller tarafından üretilen her terawatt saat (TWh) enerjinin, hava kirliliği nedeniyle, siyah kömürle çalışan santrallerde 24,5 kişinin erken ölümüne, linyit ile çalışan termik santrallerde ise 32,6 kişinin erken ölümüne yol açtığı hesaplanmaktadır. Buna ek olarak, üretilen her terawatt saat (TWh) enerjinin, siyah kömürle çalışan santrallerde 225 kişinin ciddi hastalığına, 13 bin 288 kişinin hastalanmasına; linyit ile çalışan termik santrallerde ise 298 kişinin ciddi hastalığına, 17 bin 676 kişinin hastalanmasına yol açtığı da hesaplanmaktadır.

Avrupa'da en önde!

Broşürde; “Türkiye`nin toplam sağlık harcamalarının 2012 yılında, 76 milyar 358 milyon TL. (Yaklaşık olarak 32,4 milyar Euro) olduğu göz önüne alınacak olursa; kömürlü termik santrallerin ülkemize ne kadar büyük bir maliyet yüklediği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle, ülkemizdeki kömürlü termik santraller, yol açtıkları başta hava kirliliği olmak üzere çeşitli kirlilikler yüzünden, toplam sağlık harcamalarının en az yüzde 7,4`ü, en çok yüzde 20,7`si kadar fazladan sağlık harcaması yapılmasına neden olmaktadır. Bu oranın toplam sağlık harcamalarının beşte birine kadar çıkabildiğinin hesaplanması, maliyet açısından ne kadar vahim bir durumla karşı karşıya olduğumuzu göstermesi bakımından çok önemlidir. Tüm sağlık risklerine rağmen, Türkiye hükümeti bu kirli ve modası geçmiş enerji kaynağından

uzaklaşmamaktadır. Aksine, inşa edilmesi planlanan en az 80'in üzerinde yeni kömür yakıtlı enerji santralini teşvik ederek ve bunlara izin vererek, Avrupa çapında en fazla yeni santral planına sahip ülke konumuna gelmiştir. Bu planlar, Türkiye'yi kirli enerji konusunda dünya ölçeğinde üst sıralara yükseltmiştir. Türkiye bugün, Çin, Hindistan ve Rusya'nın ardından dünyanın en ciddi dördüncü kömür tehdidi olarak göze çarpmaktadır.

2009-2012'de yüzde 40 artış!

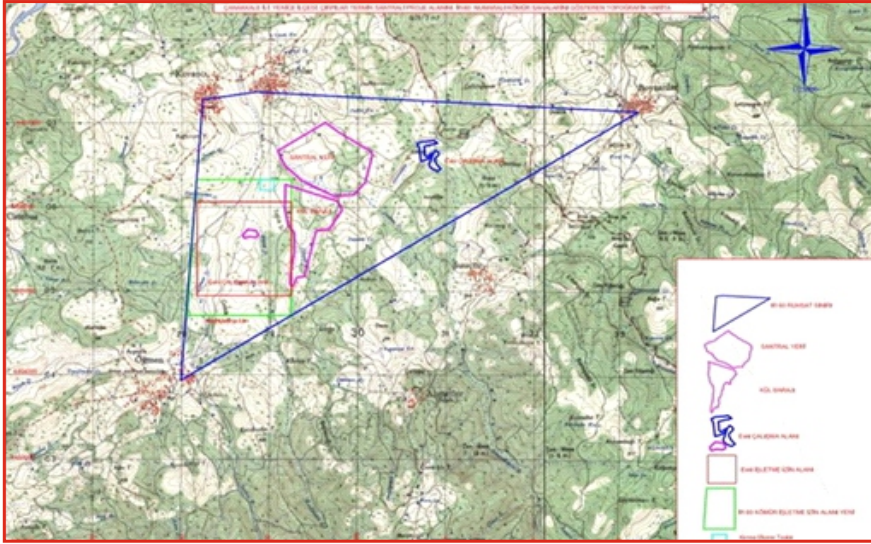
Türkiye'de kömüre bağlı enerji üretimi, 2009-2012 arasında yüzde 40 artış göstermiştir. Bu durum, halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerin de büyük ölçüde arttığı anlamına gelmektedir. Tüm bu olumsuzluklara tuz biber ekercesine, Türkiye'de SO₂'in üzerinde yeni santral yapım, lisans ya da proje aşamasında bulunmaktadır. Modelleme sonuçları, 2010 yılında yapım aşamasında bulunan veya yapılması planlanan kömür santrallerinin tamamlanması halinde; her yıl insan hayatından 34 bin yıl çalınacağını göstermektedir. Bu da, kömür santrallerinin 40 yıllık faaliyet süreleri tamamlandığında, yarattıkları kirliliğe maruz kalanların ömrünün toplamda 1,4 milyon yıl kılacağı anlamına gelmektedir.”

Termik Santral ve Kül Depolama Sahası

Taşzemin İnşaat Madencilik Enerji Üretim Şirketi tarafından yapılması plânlanan Çırpılar Termik Santrali, Kül Depolama Sahası, Kömür Sahası, Kireçtaşı Ocağı ile Kıрма Eleme Tesisi projesi ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunulan ÇED Başvuru Dosyası'ndan...

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü internet sitesinden yapılan duyuruda; “Çanakkale İli Yenice İlçesi Çırpılar Köyü mevkiinde TAŞZEMİN İNŞ. MADENCİLİK ENERJİ ÜRETİM SAN. VE TİC. A.Ş. tarafından yapılması planlanan Çırpılar Termik Santrali, Kül Depolama Sahası, İR:60 Ruhsat Numaralı Kömür Sahası, Kireçtaşı Ocağı ile Kıрма Eleme Tesisi projesi ile ilgili olarak Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyası Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 8. maddesi doğrultusunda incelenmiş ve uygun bulunmuş olup, projeye ilişkin ÇED Süreci başlamıştır. Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlanana kadar süreç ile ilgili her türlü bilgiler ve projeye ilişkin görüş, soru ve öneriler ÇANAKKALE Valiliğine (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilebilir. İlgililere ve kamuoyuna duyurulur” denildi.

Proje bedeli 305 milyon lira!

Söz konusu proje; Termik santral, Kül Depolama Sahası ile Kömür Ocağından oluşmaktadır. Termik Santral Sahasının yaklaşık

GAHİT SİTKİ'YA NAZİRE

MEMLEKET İSTİYORUZ
GÖK DUMAN, DAL KURUMUŞ, TARLA ALTIN OLSUN
TERMİKLERİN, MADENLERİN DİYARI OLSUN

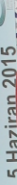
MEMLEKET İSTİYORUZ
ÖLMEK, ŞİYANÜR GİBİ ZEHİRDEN OLSUN
OLURSA BİR ŞİKAYET YAŞAMAKTAN OLSUN

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Şehir Belediyesi Tarafından Düzenlenmektedir

**KENT KONSEYİ
GENEL KURULU**

5 Haziran 2015

Çanakkale
Kent Konseyi

Çanakkale Kent Konseyi
**ÇEVRE
MECLİSİ**

Çanakkale
Kent Konseyi
**ÇANAKKALE
KENT KONSEYİ**

Çanakkale Kent Konseyi
**ÇEVRE
MECLİSİ**

Çanakkale
Kent Konseyi
**ÇANAKKALE
KENT KONSEYİ**

T.C.
ÇANAKKALE
ŞEHİR BELEDİYESİ

510 m kuzeybatısında ırpılar Köyü, 740 m kuzeybatısında Kovancı Köyü, 3200 m doğusunda Boyanlar Köyü yer alırken, 600 m batısından Kovancı'ya giden yol ile 1000 m doğusundan Balıkesir-Çanakkale Yolu geçmektedir. Toplam bedel 305 milyon 500 bin TL.

Su kaynakları var

Termik santral sahasının 500 m doğusunda gölet, 3138 m kuzeydoğusunda Korukky göleti, 3300 m kuzeybatısında Kocaçay Akarsuyu bulunmaktadır. Tesis alanı içerisinde ve çevresinde kuyular, kurudereler yer almakta olup güneyinden ırpılar Kuru deresi geçmektedir. Kl Depolama Sahasının kuş uçuşu yaklaşık 1600 m güneydoğusunda Suutu Köyü, 1400 m güneybatısında ğmen Köyü bulunmaktadır. Kl Depolama Sahasının içinden mevsimsel akış gösteren Dikenli Kuru Deresi geçmektedir ve alan içerisinde kuyular yer almaktadır. Kl Depolama sahasının 950 m güneydoğusunda ğmen Akar Deresi, 300 m batıda Emine Kuru deresi ve 300 m kuzey istikametinde Çırpılar kuru deresi yer almaktadır.

“25 yılda 65 milyon ton kömür tketicilecek”

Tesiste yıllık linyit tketiciminin yaklaşık 2,6 milyon ton olacağı öngörülmekte olup ocak alanındaki üretim miktarı da yaklaşık 2,6 milyon ton/yıl (650 ton/saat) olacaktır. Tesisin 25 yıl ekonomik ömrü boyunca toplam 65 milyon ton kömür tketicimi gerçekleştirecektir. Linyitin ortalama LHV değeri 1.270 kcal/kg'dır.

Sulama suları kullanılacak!

Maden ruhsatı alanında bulunan mevcut göletlerin su potansiyeli etüt edilecek yeterli kaynağın olması halinde soğutma suyu bu kaynaklardan sağlanacaktır. Gletlerdeki su potansiyelinin yeterli olmaması halinde; Soğutma suyu Canbaz Dere veya Koca Dere havzasına tesis edilecek kuyulardan temin edilecektir. Eğer yeterli su bu kuyulardan temin edilememesi halinde bu yüzey suyu kaynaklarının uygun bölgesine tesis edilecek göletten temin edilecektir. Soğutma suyu sistemi kapalı çevrim tesis edilecek olup kayıplar kadar sisteme su ilave edilecektir. Ham su havuzunda stoklanacak buradan su arıtma sisteminde filtrele işleminden sonra soğutma suyu kule havuzuna doldurulacak ve sistemde kullanılacak.

1 BOĞAZ KÖPRÜSÜ
ÇANAKKALE
YAKIŞIK
4

MAT
LÜTFE
YERLİ
UFKULU

**TERMİKSİZ HAVA
DUMANSIZ
TAYAYA BENZER**

**...TİNİN
...İNÜ DE,
...MANININ
...RİZ**

**ÇANAKKALE
CED'İNİZE
...N OLSUN**

**YAP BİR ÇED,
SİYANÜRLÜ
OLSUN**

**KAZDAĞINI
KAZSINLAR
İÇİNE SİYANÜR
KOYSUNLAR**

...RİYAMIZ

**ALTIN OLMAYAN
YERDE TERMİK
TÜTMEZ**

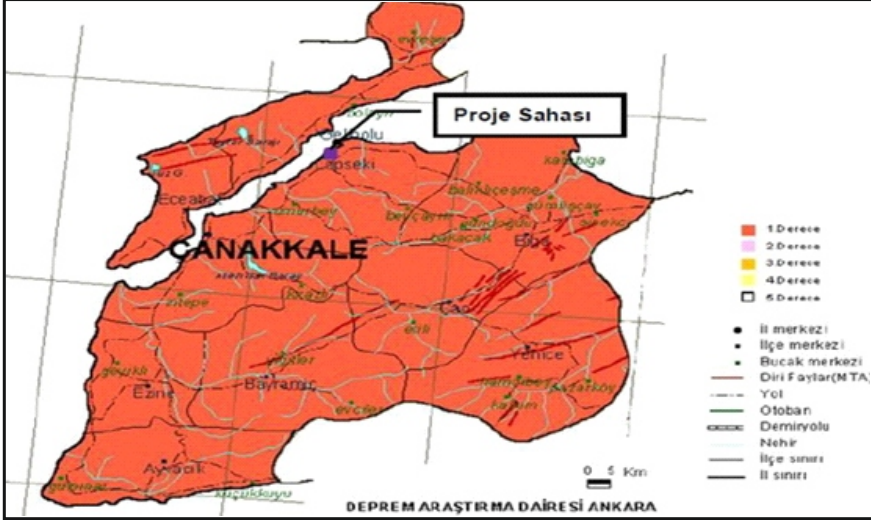
**R YOLCU,
MİĞİMİZDEN
N BİR NEFES
A ÖYLE GEÇ**

**ÇANAKKALE;
ALTIN SİYANÜR,
ÜSTÜN TERMİK OLSUN**

**CUMHURİYET
MEYDANI'NI DA KAZIN
ALTINLARI KAZANIN**

Lapseki'ye Termik Santral

Namal Elektrik Üretim A.Ş. tarafından yapılması planlanan Namal Entegre Termik Santrali projesi ile ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunulan ÇED Başvuru Dosyası'ndan...

Çanakkale'de doğal ve tarihi güzellikleri, tarım alanındaki çeşitliliği ve lezzeti ile ülkenin en bereketli topraklarına sahip illerden biri olarak bilinir. Biga Yarımadası ve Kazdağları'nın doğal özellikleri bereketli tarım ürünlerinin yanı sıra, yer altı ve yer üstü kaynakları ile yine ülkenin en önemli kentlerinden biri. Anladık ki; Çanakkale'nin bereketi sadece bunlarla da sınırlı değil. Enerji üretiminde birbirleri ile yarışan dev şirketler, devasa bütçeleri ile termik santralleri birbiri ardına kuruyor. Özellikle Çan ve Yenice bölgesinin yanı sıra Lapseki'den başlayıp Bandırma'ya kadar uzanan sahil bandında yapılan ve yapımı planlanan termik santraller, gelecekte Çanakkale'nin kabusu olmak için adeta yarışıyorlar. Yılda milyonlarca ton kömürün tüketileceği, denizinden milyonlarca ton suyun kullanılarak kirlenileceği, topraklarını ve havasının partiküller ile zehirlenecek Çanakkale'de yaşam şansı nedir? Çanakkale'de bugün kadar 'ayrıcalık' olarak değerlendirilen yaşam şansı daha ne kadar devam eder?

Tablo 1. Tesisin Teknik Özellikleri

Parametre	Özellik
Kurulu güç	1.000 MW _e /1.025 MW _m /2.300 MW _t)
Brüt verim	%43
Kullanılacak yakıt türü	İthal kömür
Kullanılacak kömür miktarı	380 ton/saat
Kömürün alt ısı değeri	6.000 kcal/kg-6.400 kcal/kg
Kömürün üst ısı değeri	6.200 kcal/kg-6.800 kcal/kg
Kömürün kükürt içeriği	%0,90 (maksimum)
Kömürün kül içeriği	%12 (maksimum)
Kömür yakma teknolojisi	Süperkritik pulverize kömür yakma teknolojisi
Kazan içi gaz sıcaklığı	1.400°C
Soğutma suyu miktarı	165.500 m ³ /saat
Proses suyu miktarı	540 m ³ /saat
Santralin çalışma süresi	8.000 saat/yıl
Kireçtaşı miktarı	11 ton/saat
Kül miktarı	11 ton/saat
Alçıtaşı miktarı	20 ton/saat
Start-up aşamasında kullanılacak yakıt miktarı	25 m ³ fuel-oil veya 25.000 m ³ doğalgaz
Üretilecek elektrik enerjisi (brüt)	8.200 GWh
İskele uzunluğu	300-400 m

Lapseki'ye Namal geliyor!

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada; “Lapseki Papazbağı mevkiinde Namal Elektrik Üretim A.Ş. tarafından yapılması planlanan Namal Entegre Termik Santrali (1.000 MWe/1.025 MWm/2.300 MWt) (Kül Depolama Sahası, Dolgu Alanı, İskele Ve Derin Deniz Deşarjı Dahil) projesi ile ilgili olarak Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyası Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 8. maddesi doğrultusunda incelenmiş ve uygun bulunmuş olup, projeye ilişkin ÇED Süreci başlamıştır. Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlanana kadar süreç ile ilgili her türlü bilgiler ve projeye ilişkin görüş, soru ve öneriler Çanakkale Valiliğine (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza gönderilebilir. İlgililere ve kamuoyuna duyurulur” denildi.

Yılda 8 milyar kilovat elektrik üretilecek

Namal Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından Lapseki İlçesi, Papazbağı Mevkii'nde planlanmakta olan 1X(1.000 MWe/1.025 MWm/2.300 MWt) kurulu gücünde Namal Entegre Termik Santrali (Kül Depolama Sahası, Dolgu Alanı, İskele ve Derin Deniz Deşarjı Dâhil) Projesi ile üretilecek brüt elektrik üretimi 8.200.000.000 kWh/yıl (8.200 GWh) mertebesinde. Üretilecek olan elektrik enerjisinin bağlantı noktası, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından verilecek olan Bağlantı ve Sistem Kullanımı Görüşü ile belirlenecektir.

İthal kömür getirilecek

Pulverize kömür yakma teknolojisi ile çalışacak olan santralde ithal kömür kullanılacaktır. Söz konusu kömürler, uluslararası pazarlardan (Rusya, Güney Amerika, Güney Afrika ve Avustralya) temin edilecek olup, sahaya deniz yolu ile getirilecektir. Santral sahasına getirilecek kömür için kıtalararası seyredabilen 120.000 DWT-150.000 DWT kapasiteli kuru yük gemileri kullanılacaktır.

Yılda 2,5 milyon ton kömür, saatte 166 ton su!

“Kömür temini için 300-400 m uzunluğunda iskele yapılacaktır” denilen ÇED dosyasından edinilen bilgiye göre; İskeleye nakledilen kömür, daha sonra kapalı bant konveyörler aracılığı ile santral sahası sınırları içerisindeki kömür stok alanına taşınacak. Üretim faaliyetleri sırasında saatte 320 ton, yılda ise 2 milyon 560 bin ton kömür tüketilecek. Denizden temin edilecek soğutma suyu tekrar denize deşarj edilecek. Termik santral için tek geçişli soğutma sistemi kullanılarak, santralde kondenser soğutma suyu ihtiyacı yaklaşık 165.500 m³/saat olarak öngörülüyor. Soğutma suyu dışında diğer proses suyu ihtiyacı 540 m³/saat olarak öngörülürken, tesisin işletme faaliyetleri sırasında toplam 166.040 m³/saat su ihtiyacı bulunduğu ifade edildi. Namal Entegre Termik Santral Projesi'nin inşaatı aşamasında çalışacak personel sayısı işin yoğunluğuna göre değişkenlik gösterecek olup, inşaat aşamasında ortalama bin, işletme aşamasında ise 550 kişinin çalıştırılması planlanıyor. 40 ay sürecek projenin inşaat aşamasının ardından projenin ekonomik ömrünün 30 yıl olduğu öğrenildi. Bununla birlikte “Modernizasyon ve teknolojik yenilemelerle santralin ekonomik ömrü uzatılabilecektir” denildi.

SADECE YAŞAYANLAR DEĞİL ÖLÜLER DE ALTIN TAKMALI

1 BOĞAZ KÖPRÜSÜ ÇANAKKALE'YE YAKIŞMAZ EN AZ 4 İSTİYORUZ

SADECE YAŞAYANLAR DEĞİL ÖLÜLER DE ALTIN TAKMALI

ÇOCUKLARIN ÖLÜMLERİNİN SİYANÜR DE İÇEBİLSİNLER!

ÇİMEN KALESİ MUTLA NUKLE

NE MUTLU TERMİK DİYE ÖLENE!

ALTIN KAZDIRIRZ GEDİRNE DİZİSİZİZ

ÇANAKKALE VEZİRLER KENDİZİ BİR ÇATILMA OLUŞTUR

ÇANAKKALE İÇİNDE

ÇANAKKALE İÇİNDE

14 TE

LAYIK G

UTA

İNİ

İNİ

İNİ

İNİ

İNİ

Çanakkale'nin Termik Bilançosu

*Seçkin Sağlam
Gazeteci*

Çanakkale'de, Biga'da üç ve Çan'da bir olmak üzere kurulu ve faal halde bulunan termik santrallere, yenileri eklenmeye hazırlanıyorlar. Karabiga'daki bir termik santralin “inşaat aşamasında” olduğu öğrenilirken, “ÇED olumlu kararları bulunmasına rağmen, faaliyete başlamayan” grubunda 3'ü Karabiga, 2'si Lapseki ve biri Çan-Yayaköy olmak üzere 6 termik santralin önümüzdeki dönemde atağa geçmeleri bekleniyor. Tabi bunlara, iki Lapseki, iki Karabiga ve bir de Yenice Çırpılar'daki termik santral eklendiğin-de bu sayı 16'ya çıkıyor. Bunlara ek olarak Lapseki, Ayvacık, Yenice ve Ezine'de Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile birer termik santralin de ÇED sürecinin sonlandırıldığı öğrenildi. ÇED süreci sonlandırılan Yenice-Çırpılar'daki termik santral, 2015 Nisan'ında yapılan Mahalli Çevre Kurulu'nun ilgili kararlarını revize etmesinin ardından tekrar ÇED sürecine başladı.

Mevcut faal halde bulunan termik santrallerin kurulu güçleri 7 bin 75 megawatt olduğu öğrenilirken, buna inşaat aşamasında olan Karabiga'daki 'inşaat aşamasında’ ibaresi ile kayıtlarda bulunan 2 bin 660 megawattlık santral ile, “ÇED olumlu kararı bulunan ancak faaliyete başlamayan” bölümünde bulunan 6 ayrı projede 5 bin 891,5 megawattlık termik santraller ve “ÇED süreci devam eden” 7 bin 772 megawattlık 5 termik santral eklendiğinde; **toplam 16 termik santral ile 17 bin 691 megawatt kurulu gücündeki tesislerle üretim sağlanacak.**

BAZIS KAN

BAZIS KAN

BAZIS KAN

BAZIS KAN

BAZIS KAN

Temiz Hava Eylem Plânı

Çanakkale'de Halk Sağlığı Müdürlüğü, Çanakkale Meteoroloji Müdürlüğü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü,

Çanakkale Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, Çan Belediye Başkanlığı ve Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası gibi kurumların birlikte hazırladığı

“Çanakkale İli Temiz Hava Eylem Planı”ndan...

Çanakkale Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından açıklanan eylem plânında; Çanakkale Valisi Ahmet Çınar, Vali Yardımcısı Bekir Sıtkı Dağ, Çanakkale Belediye Başkanı Ülgür Gökhan ve Çan Belediye Başkanı Abdurrahman Kuzu imzasını taşıyan raporda Çanakkale merkez ilçenin hava kalitesinin temiz, ancak Çan merkezinde hava kalitesinin olumsuz yönde giderek arttığına dikkat çekiliyor ve şu bilgilere yer veriliyor:

“Eylem Plânının Amacı: ilimiz Merkez, İlçe ve Çan İlçesindeki hava kalitesi değerlerinin ölçüm istasyonlarıyla tespit edilerek hava kalitesinin değerlendirilmesi, yerel ölçekte sorumlu kurum ve kuruluşların katkılarıyla alınacak önlemlerin belirlenmesi, hava kirliliğinin olumsuz sağlık etkileri ve alınacak önlemler konusunda paydaşların ve halkın bilgilendirilmesi ile eylem planının amacına ulaşmasına yönelik olarak gerekli denetim ve uygulamaların gerçekleştirilmesidir.”

“Eylem planı kapsamında Çanakkale İl Mahalli Çevre Kurulunun 28.04.2014 Tarih ve 02 Nolu Kararının 2. Maddesi kapsamında kurulmuş olan Temiz Hava Eylem Planı Komisyonu tarafından mevcut Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonlarına ait ölçüm sonuçları, istasyonların bulunduğu bölgedeki iklim koşulları ve istasyonların bulunduğu bölgedeki diğer kirletici etkenler göz önüne alınarak mevcut durum tespiti yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda; Hava kirletici seviyelerinin eşik değerleri geçtiği Çan İlçesinde alınacak acil tedbirler, zamana bağlı önlemler, uygulama aşamaları, Çanakkale Merkez İlçede ise ileriki yıllarda Hava Kirliliğine etki eden parametrelerin azaltılması için gerekli önlemler ve uygulama aşamaları belirlenmiştir.”

“Ölçüm istasyon verileri değerlendirildiğinde Çanakkale-Merkez ilçe hava kalitesi değerlerinin (SO₂ ve PM₁₀) yıllar bazında azalma yönünde bir eğim gösterdiği ve son yıllarda sınır değerleri aşan gün sayısının olmadığı tespit edilmiştir.

Çanakkale Lapseki-Çardak istasyon verileri 2013-2014 yılı değerleri incelendiğinde kırsal alanda olduğu için herhangi bir Hava Kirliliği değeri tespit edilmemiştir.

Çanakkale-Çan istasyonu hava kalitesi değerleri incelendiğinde özellikle kış ayları döneminde SO2 emisyon değerlerinin eşik değerleri aştığı ve insan sağlığını tehdit edici boyutlara ulaştığı tespit edilmiştir. Herhangi bir önlem alınmadığı takdirde, insan sağlığını tehdit edici boyutlara ulaşılması mümkündür.”

“Kirlenen alan Çan İlçe merkezi olduğu için ilçede yaşayan nüfusun tamamı koruma gerektiren hedefler arasındadır. Kirlilik aşımalarının tamamı kış aylarında gerçekleşmiştir. Bölgede Sanayi kuruluşları bulunmasına rağmen yaz aylarında herhangi bir kirlilik aşımına rastlanmamıştır. Ayrıca ilçe Merkezinde doğalgaz şebekesi çalışmaları devam etmektedir. Ancak ilçe merkezinde Türkiye Kömür işletmelerine ait açık kömür ocağının bulunması, ısınma amaçlı doğalgaza geçişi cazip hale getirmemektedir. Bununla birlikte 2014 yılından itibaren yıllık PM10 değerlerinin düşmesi nedeniyle 2014 yılından itibaren partiküler madde sınır değerlerinin de her ay aştığı ve PM10 kirleticisi parametresinin de önemli bir sorun olduğu görülmektedir.”

TBMM Tutanaklarından...

CHP Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün TBMM konuşması

“Değerli milletvekilleri, dünyanın oksijen cenneti Çanakkale, termik projeleriyle insanlarımızın sokağa maskesiz çıkamayacağı bir cehenneme dönüştürülüyor. Aynen bu şekilde Çanakkale halkı da bundan sonra maskeyle dolaşmak zorunda kalacaktır.

Dünyanın bütün gelişmiş ülkeleri, halklarını zehirleyen, başta kömür olmak üzere fosil yakıta dayalı teknolojilerden uzaklaşırken biz ülke olarak neden dört elle havayı, suyu, toprağı, insanı, yaşamı hiçe sayan bu projelerde ısrar ediyoruz, doğrusu anlamakta güçlük çekiyorum. Neden çocuklarımızın geleceğini çalıyoruz?

Değerli milletvekilleri, hâlihazırda Lâpseki'de 1, Biga'da 2, Çan'da 1 termik santral elektrik üretimine devam etmekte ve Biga'da 3'üncü termik santral inşaatı tamamlanınca sayı 5'e çıkacaktır. Bunlara ek olarak, Biga Ovasında 3, Çan'da 1, Lâpseki'de 1 olmak üzere 5 proje ön lisans almıştır. Biga'da 1, Lâpseki'de 1, Ezine'de 1, Gelibolu'da 1 proje daha değerlendirme aşamasındadır. Ayrıca ÇED süreci devam etmekte olan, yine Biga'da 2, Lâpseki'de 2 ve Yenice Çırpılar'da 1 olmak üzere 5 proje daha bulunmaktadır. Yazık değil mi arkadaşlar bu Çanakkale'ye, Çanakkale halkına? Toplam 19 termik santral bir kentin sırtına yüklenmektedir. Bu projeler tamamlanınca yılda en az 30 milyon ton ithal kömür Çanakkale'de yakılacaktır. İthal kömüre dayalı mevcut enerji politikalarının maliyeti uzun vadede jeotermalden, güneşten, rüzgârdan daha ucuz mudur ki biz ülke olarak bu Vandalizm'e teslim oluyoruz, hem de ülkemizin en güzide koylarına, ormanlık alanlarına bu zehir saçan bacaları konduruyoruz?

Önemli bir enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji potansiyeline sahip Türkiye'nin önümüzdeki on beş yıl içerisinde rüzgâr, güneş, jeotermal başta olmak üzere yenilenebilir enerjiyi öne çıkaran bir enerji politikası izlemesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13'üncü maddesi kısaca "Mutlak tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz." der. Bu işleri yaparken, daha on yıl önce hükûmetleriniz döneminde çıkardığınız bu yasaya bari uymanız gerekmez mi? O nedenle ki 9 Ocak 2015 tarihinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Mehdi Eker "Sulu mutlak tarım arazisi özelliği gösteren Biga Ovası'nda termik santral ve sanayi tesisi yapılma imkânı bulunmamaktadır." diye yazı yazıp altına imza atmıştır.

Arkadaşlar, söz konusu Biga Ovası'nda Sayın Bakanın ifade etmekte sakınca görmediği arazi özellikleri değişmemiştir. Biga Ovası hâlâ tarımsal değeri olan tarım arazisidir. Sadece tarım arazileri değil, orada yaşayan yurttaşlarımız da bundan etkilenecek, tıpkı Yatağan Termik Santrali'nin onlarca kilometre çevresinde yarattığı tahribatın fazlası Çanakkale'mizde gerçekleşecektir.

Değerli milletvekilleri, şu an Çanakkale'de çalışmakta olan ve inşa hâlindeki kurulu güç 3.845 megavattır, ön lisans almış kömür termik santralleri 3.325 megavattır, ön lisans başvuru aşamasındaki kömür termik santralleri 4.392 megavattır, ÇED süreci devam eden kömür santralleri 4.720 megavattır. Çanakkale tek başına 16.282 megavatlık termik santral kurulu gücüne ulaşacaktır. Türkiye'nin şu anki kurulu kömür termik santralinin 15.087 megavat olan gücünü bile geçmektedir.

Arkadaşlar, biz bu katliama dur demezsek 16.324 megavatlık enerji ithal kömürle üretilecek ve Çanakkale bir ithal kömür cehennemine dönüşecektir. Bölgenin ihtiyaçları, tarımsal potansiyeli ve sağlık istatistikleri göz önünde bulundurulmamıştır. Gelin Çanakkale'yi cehenneme çevirecek bu projelere dur diyelim, gelin ülkemizi kendi ellerimizle kirletmeyelim. Bundan sonra Çanakkale halkı da bu maskeyle dolaşmak zorunda kalsın.”

GAHİT SİTKI'YA MAZİRE

**MEMLEKET İSTİYORUZ
K DUMAN, DAL KURUMUŞ, TARLA ALTIN OLSUN
İKİLERİN, MADENLERİN DİYARI OLSUN
KET İSTİYORUZ
SIYANÜR GİBİ ZEHİRDEN OLSUN
BİR ŞİKAYET YAŞAMAKTAN OLSUN**

**ÇANAKKALE
KENT KONSEYİ
GENEL KURULU**

5 HAZİRAN 2015

Çevre Medisi
Kent Konseyi

Çanakkale Kent Konseyi

**ÇEVRE
MECLİSİ**

Çanakkale
Kent Konseyi

**ÇANAKKALE
KENT KONSEYİ**

Çanakkale Kent Konseyi

**ÇEVRE
MECLİSİ**

**DUMANSIZ
TAVAYA BENZER**

**HAYAL DEĞİL
GEREK OLSUN:**

**ÇANAK KİLİME
ÜSTÜNDE KAZDAĞI,
VUR BELİNE TERMİĞİ**

**MADENCİLER:
LÜTFEN KAZDAĞINI
YERLE BİR EDİNİZ,
UFKUMUZU AÇINIZ**

ISBN: 978-9944-5681-6-6

Çanakkale Kent Konseyi Çanakkale Belediyesi Tarafından Desteklenmektedir.